

Leto XXI. Stev. 87

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC

UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. # Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

IZJAVE INDONEZIJSKEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA

Solidarnost Indonezije

z našo politiko mednarodnega sodelovanja

v prizadevanjih za trajni mir — Perspektive tesnejših gospodarskih stikov med Indonezijo in našo deželo

New Delhi, 11. aprila. — »Pričakujemo, da bo bližnja azijsko-afriška konferenca v Bandungu začela novo poglavje v zgodovini človeškega prizadevanja, da bi ustvarili trajen mir na svetu.« je izjavil predsednik indonezijske vlade Ali Sastro Amidjodjo v intervjuju newdelhijskemu dopisniku »Tanjugas«.

Govoril je o pomenu konference in rekel: »Afriško-azijske dežele se sicer zavedajo mnogih težav, ki jih čakajo, ne smejo pa kloniti spričo naporov, da bi našle izhod iz zagate, v katero je svet zabredel. Upamo, da bodo glas azijsko-afriške konference slišali ljudje širom po svetu in da bo pogovor k upostavitvi pravega miru.«

Ko ga je dopisnik vprašal, kaj misli o možnosti glede sodelovanja med Indonezijo in Jugoslavijo ter o medsebojnih koristih, je indonezijski ministrski predsednik odgovoril:

»Obe deželi imata podobno politiko in duhu neodvisnosti in odpora proti blokadam. Zato lahko pričakujemo sodelovanje na naslednjih področjih: zaželeno je predvsem izmenjava izkušenj v zvezi s to zunanjo politiko, da preprečimo novo svetovno vojno. Mir je glavni pogoj za izgraditve in razvoj naših dveh dežel. Zato je potrebno, da Indonezija in Jugoslavija tesno sodelujeta v tem vprašanju.«

Indonezijski ministrski predsednik je poudaril, da bi razširitev trgovinskih stikov med Indonezijo in Jugoslavijo nedvomno zboljšala sedanje sodelovanje na gospodarskem področju in da bi tesni stiki in sodelovanje med Indonezijo in Jugoslavijo omogočili medsebojno spoznavanje in izmenjavo na kulturnem področju, kar je zelo važno.

»Kako presojate v Indoneziji željo Jugoslavije, da bi poglobila sodelovanje z azijskimi deželami in napore, ki so prišli do izraza med nedavnim obiskom predsednika Tita v azijskih deželah, in kaj mislite o stališču jugoslovanske delegacije v OZN glede azijskih zadev?«

»Nedavni obisk predsednika Tita v Indiji in Burmi je spremljalo indonezijsko ljudstvo z ve-

likim zanimanjem.« je odgovoril predsednik Sastro Amidjodjo. »Mi smo želeli, da bi jugoslovanski predsednik obiskal tudi Indonezijo. Zal tega obiska ni bilo moč vključiti v program Njegove Ekselence, ker je bil program obiska v Aziji že prenatrpan. Vendar pa menimo, da je bil njegov nedavni obisk v Aziji dragoceno prizadevanje za postavitve temeljev prijateljskih stikov med Jugoslavijo in Azijo. Odkrito željo Jugoslavije, da bi poglobila sodelovanje z azijskimi deželami, kakor so Indija, Burma in Indonezija, pri nas visoko cenimo in to prizadevanje uživa med našim ljudstvom simpatije.«

Potem je predsednik Amidjodjo poudaril, da Indonezija visoko ceni brezkompromisno stališče Jugoslavije v OZN glede ohranitve miru in da je jugoslovansko za-

vzemanje za resolucijo osmih dežel o zahodni Novi Gvineji v političnem odboru in v Generalni skupščini OZN še povečalo te simpatije in jasno pokazalo, da je Jugoslavija proti kolonializmu.

Na vprašanje, kateri so zdaj glavni gospodarski problemi Indonezije in kako jih namerava vlada urediti, je indonezijski ministrski predsednik odgovoril, da gre predvsem za razvoj industrije in kmetijstva, da bi se zboljšal življenjski standard ljudstva, in za neurejeno vprašanje Zahodne Irije (zahodni del Nove Gvineje). Poudaril je, da bo Indonezija sprejela podporo in pomoč iz tujine, da bo uredila ta vprašanja, toda s pogojem, da ji takšna pomoč ne bo nalagala vojaških ali političnih obveznosti. Indonezijski predsednik je na koncu poudaril, da mora biti tehnična in gospodarska pomoč nezadostno razvitim deželam v Aziji in Afriki odkrita in takšna, da bo koristila razvoju teh dežel, torej brez slehernih prikritih ciljev dežel, ki jo nudijo.

RAAB IN SCHAERF OB ODHODU V MOSKVO

NEODVISNOST AVSTRIJE V PRILOG MIRU V EVROPI

Dunaj, 11. apr. (AFP). Davi je s posebnimi letali odpotovala v Moskvo avstrijska delegacija, ki jo vodi kancler Julius Raab. Pred dvema dnevoma je v Moskvo odpotoval tudi sovjetski visoki komisar v Avstriji Iljičev.

»Na to pot odhajamo polni upanja, da bomo v bližnji prihodnosti dosegli zaželeni cilj.« je izjavil novinarjem kancler Raab pred odhodom.

»Ponovno izražamo svojo voljo, da prispevamo k miru v Evropi in da dosežemo popolno neodvisnost. Upamo, da nas bodo razumeli, kar zadeva naše napore, da bi dosegli neodvisnost in svo-

bodo. Če bodo ta pogajanja omogočila plodne razgovore med štirimi velesilami ob sodelovanju Avstrije, bo cilj naše poti popolnoma dosežen.«

Kancler je še dodal, da je že deset let cilj avstrijske zunanje politike doseči privolitve okupacijskih velesil in v zvezi s tem popolno neodvisnost Avstrije in zagotovitev mirne prihodnosti njenemu narodu.

Podkancler Schärff, ki je tudi član delegacije, je izrazil upanje, da bodo moskovska pogajanja uspešna, kar bi bil prvi korak za pomiritev v Avstriji in v vsej Evropi.

Spominska svečanost za Borisom Kidričem V Lukavcu

Sarajevo, 11. aprila (Tanjug). Delovni kolektiv prve jugoslovanske koksarne »Boris Kidrič« v Lukavcu je imel danes ob dvestoletnici smrti Borisa Kidriča komemoracijo. O pokojnikovem življenjskem delu je govoril inž. Djordje Janković.

Boris Kidrič je bil med prvimi, ki se je zavzel za gradnjo naše prve domače koksarne in vsestransko podprl realizacijo te zamisli. Zaradi zaslug, ki jih je imel za koksarno, je delovni kolektiv v Lukavcu takoj, ko je zvedel za Kidričevo smrt, sklenil, naj koksarna nosi njegovo ime.

V imenu CK Zveze komunistov Jugoslavije so položili venec na grobnico tovariša dr. Vladimir Bakarič, Miha Marinko in Boris Kraigher

OBLETNICA SMRTI VELIKEGA REVOLUCIONARJA IN GRADITELJA SOCIALIZMA

Svečana komemoracija v Ljubljani

Polaganju vencev na grob Borisa Kidriča je prisostvovalo nad deset tisoč ljubljancem

Ljubljana, 11. aprila — Ob obletnici smrti velikega naše domovine in velikega revolucionarja Borisa Kidriča je bila danes svečana komemoracija.

Na Trgu narodnih herojev, kjer so v grobnici narodnih hero-

jev shranjeni posmrtni ostanki velikega pokojnika, se je danes ob 18. uri zbralo nad deset tisoč ljudi, da bi se ob obletnici smrti s hvaležnostjo spominjali tega našega velikega socialističnega voditelja.

Na trgu, okrašenem z zastavami na pol droga, je godba Ljudske milice igrala žalne koračnice.

Malo po 18. uri so h grobnici prvi pristopili predsednik Sabora Hrvatske dr. Vladimir Bakarič, predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko, predsednik Republiškega izvršnega sveta Boris Kraigher, ki so v imenu CK Zveze komunistov Ju-

goslavije na grobnico položili velik venec rdečih nageljnov. V imenu Zveznega izvršnega sveta sta položila venec člana Zveznega izvršnega sveta Dobrivoje Radosavljevič in Ivan Maček ter Boris Zihnerl. Za njimi so v imenu CK Zveze komunistov Slovenije

položili venec tov. Vida Tomšičeva, Viktor Avbelj in dr. Jože Potrč, v imenu Izvršnega sveta Slovenije pa dr. Marijan Breclj, Zoran Polič in Ada Krivic. Vence so v spomin velikega sina naših narodov položili tudi predstavniki Ljudske skupščine Slovenije, predsedstva SZDL Slovenije in ostalih organizacij, kakor tudi predstavniki delovnih kolektivov, ki se hvaležno spominjajo velikega zasluga pokojnega Kidriča za razvoj našega socialističnega gospodarstva.

Ko so položili vence, so politični voditelji in predstavniki ljudske oblasti, zbrani okrog grobnice, z molkom izkazali čast velikemu pokojniku.

Mrak je polagoma legal na zemljo, okrog grobnice pa so se kopčili številni vencji iz vseh krajev naše dežele, ki pričajo o brezmejni ljubezni in globoki hvaležnosti, s katero se naši narodi spominjajo enega izmed najboljših zaslužnih borec za boljšo prihodnost delovnega človeka.

Spominska komemoracija v Rogoški Slatini

Rogaška Slatina, 11. aprila. — Delovni ljudje Rogoške Slatine so se danes dopoldne poklonili spominu velikega revolucionarja in domačina Borisa Kidriča. Spominske komemoracije pred njegovim spomenikom so se udeležili steklarji, šolska mladina in drugi.

F. K.

... in v Makedoniji

Skoplje, 11. aprila (Tanjug). Delovni kolektivi, organizacije SZDL in Zveze komunistov, kakor tudi šole v Makedoniji, ki nosijo ime Borisa Kidriča, so imele ob dvestoletnici njegove smrti komemoracije in spominske sestanke.

Sprejem v Moskvi

Moskva, 11. apr. (Tanjug). Popoldne je prispela z Dunaja avstrijska delegacija pod vodstvom kanclerja Raaba. Na moskovskem letališču so jo sprejeli zunanji minister Molotov in njegov prvi namestnik Gromiko, ministrski podpredsednik Mikojan, predstavniki tujih diplomatskih predstav-

ništev ter domači in tuji novinarji.

Po pozdravih je kancler Raab izjavil novinarjem, da je pred desetimi leti velika sovjetska armada osvobodila Avstrijo nacistične okupacije. Poudaril je tudi, da je prepričan, da bo njegov obisk prispeval k utrditvi prijateljstva med obema deželama in h krejitvi miru na svetu.

Avstrijskemu kanclerju Raabu je odgovoril zunanji minister Molotov in mu je izrazil dobrodošlico.

V moskovskih diplomatskih krogih mislijo, da se bo avstrijska vladna delegacija mudila v Moskvi nekaj dni. Razgovori s predstavniki sovjetske vlade se bodo začeli jutri.

Naša trgovinska delegacija v Ankari

Ankara, 11. apr. (Tanjug). Danes je prispela v Ankaru jugoslovanska delegacija pod vodstvom veleposlanika dr. Staneta Pavliča. Na železniški postaji jo je sprejel jugoslovanski veleposlanik Miša Pavičević z osebjem veleposlaništv.

PREKLIČANO POROŠTVO ZA VARNOST V EVROPI

Toda »Combat« ima svoje pomisleke tudi glede Atlantskega pakta

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Pariz, 11. aprila. Velikonočna čestitka Molotova Francozom — razveljavljene francosko-sovjetske pogodbe o prijateljstvu — v Parizu ni zbudila skrbi, saj je bila napovedana in so jo že ves čas pričakovali. V francoskem zunanem ministrstvu so vzeli za ukrep sovjetske vlade »na znanje« in poudarili, da gre za pobudo, o kateri francoska vlada misli, da ni upravičena in zato jo sprejema z obžalovanjem, ker so pariške pogodbe »strogo obrambnega značaja« in niti najmanj ne nasprotujejo ne črki ne duhu sovjetsko-francoske pogodbe. Sovjetska zveza je s svojim ukrepom uničila eno izmed poroštve evropske varnosti.

V političnih in diplomatskih krogih Pariza presojajo sovjetsko noto kot logično posledico grožnje, izrečene v času, ko so odločali o usodi pariških pogodb. Večji pomen pa pripisujejo okoliščinam, da je sovjetska vlada segla po tem ukrepu, preden so začele veljati pariške pogodbe in da je izročila to noto Franciji istočasno

kakor drugo noto Avstriji. V Parizu menijo, da je sovjetska vlada mislila, da je izrazila dobro voljo, da bi podpisala avstrijsko državno pogodbo, da je napočil ugoden trenutek, da se enkrat opozori na to, da je Francija s privolitvijo v oborožitev Nemčije kršila bistvo sovjetsko-francoske pogodbe in da je Zahodu več do okrepitve in razširitev Atlantske zveze kakor do zboljšanja stikov z Vzhodom.

Ker ta dogodek ni zbudil večjega zanimanja v javnosti, ga francoski tisk tudi ni obširneje komentiral. Sovjetsko noto je omenil samo mimogrede kot opozorilo, da je Sovjetska zveza izpolnila grožnjo, ki bi jo zdaj pravzaprav že težko umaknila. Izjema je samo »Combat«, ki svetuje svojim bralcem, naj razmišljajo o bistvu pakta. »Sovjetsko-francoska pogodba,« piše »Combat«, »ni ovirala Sovjetske zveze, da ne bi podpirala Vietminha proti francoskim četam, ker pravno vojne med Francijo in Vietnamom sploh ni bilo. Bistvo pa je

Vremenska napoved

za torek, 12. aprila:
Vremenska napoved za torek 12. aprila: Ponoči prehodna pooblačitev; čez dan še precej oblačno, vmes delne razjasnitve. V severni in srednji Sloveniji, zlasti popoldan, nekaj krajevnih padavin. Temperatura ponoči med 3 in 7, na Primorskem okoli 12, čez dan med 14 in 17 stopinj.
Izglede vremena: V naslednjih dneh toplejše vreme, občasnost bo postopoma pojenjala.

Predsednik republike obiskal »ISKRO«

Številni delavci in delavke so ga navdušeno pozdravili

Kranj, 11. aprila. — Danes se je delavcem in delavkam ter vodstvu tovarne »Iskra« v Kranju izpolnila njihova davna želja: obiskal jih je predsednik republike Josip Broz Tito.

Predsednik republike se je pripeljal nekaj pred pol deveto uro zjutraj v tovarno z Brda. V njegovem spremstvu sta bila predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko in gene-

ralmajor Milan Zeželj. Ob vходу v tovarno so predsednika republike pozdravili direktor tovarne Silvo Hrast in predsednik delavskega sveta Alojz Rogelj ter ostali predstavniki delovnega kolektiva. Takoj zatem se je maršal Tito s svojim spremstvom napotil v tovarniške prostore. Obiskal je vse glavne obrate te naše najpomembnejše tovarne precizne mehanike ter se zanimal za potek

proizvodnje in za izdelke. Vodstvo tovarne je računalo, da si bo predsednik hitreje ogledal tovarno. Bili pa so presenečeni in hkrati tudi vzradoščeni, ko si je v nekaterih oddelkih podrobno ogledal proizvodni postopek in se zadržal v tovarni dosti dlje, kot so pričakovali.

Oči vseh delavcev in delavk so se v vsakem oddelku, v katerem je vstopil, odtrgale od strojev ter se uprle v drugega gosta in ga spremljale, dokler ni odšel v drug oddelk. Po ogledu obratov produkcije, kot jih imenujejo v krajski tovarni precizne mehanike, dalje bakelitne delavnice, navijalnice, orodjarne, montaže central, montažnega oddelka instrumentov in splošne montaže, so gostje s predsednikom Titom na čelu vstopili v kinomontažo, kjer preizkušajo kinoprojektore.

Tu je predsednika Tita čakalo presenečenje: predsednik delavskega sveta tov. Rogelj se mu je z izbranimi, toplimi besedami zahvalil za obisk ter mu v imenu delovnega kolektiva tovarne poklonil v dar komplet mali kinoprojektor 16 mm. Predsednik republike se je zahvalil za darilo ter se podpisal v spominsko knjigo.

Ob tej priliki je predsednik dejal prisotnim obratovodjem in predstavnikom tovarne, da je važno, ko nastopajo prvokrat na novih tržiščih, da je kvaliteta njihovih proizvodov dobra. Zatem jim je zaželel mnogo uspehov pri njihovem delu in jih prosil, naj vsemu kolektivu v podjetju izročijo njegove pozdrave.

(Nadaljevanje na 2. strani).

(Foto Slovenija)

Predsednik Tito v spremstvu Mihe Marinka v tovarni »Iskra«

Ob odhodu iz tovarne »Iskra« je predsednika Tita pozdravljala množica delavcev (Foto Slovenija)

Predsednik Tito med delavci tovarne »Iskra«

Nadaljevanje s I. strani

Toda predsednik republike je te besede moral ponoviti še enkrat, to pot neposredno vsemu kolektivu. Stevilni delavci in delavke, ki so v času ogleda tovarniških objektov vztrajali pri svojih strojih, so namreč potem, ko so opazili dragega gosta, odhajajočega proti izhodu, nezadržno pohiteli v svojih delovnih oblekah iz delavnice proti njemu in njegovemu spremstvu. Med zidovi tovarniških objektov so doneli pozdravi in ploskanje: »Tito, Tito! Zivel Tito!« Na mah je več sto delavcev obstopilo avtomobil in obkrožilo ljubljenskega maršala in njegovo spremstvo ter ga pozdravljalo. Strnjena množica delavcev je popolnoma zagrnila prostor ob vhodu.

Ko je predstavnik tovarne izrazil predsedniku željo, da bi delavci kolektiva želeli slišati njegovo besedo, je predsednik Tito takoj nagovoril zbrane delavce ter izrazil zadovoljstvo zaradi dosežene kvalitete proizvodov tovarne »Iskra«, ki se je afirmirala

tudi v tujini. Dejal je, da je vesel, ker delavci delajo vestno in kvaliteto.

»Skušajte,« je dejal, »da to kvaliteto zadržite in jo še povečate.« Dalje je predsednik omenil, da ima tovarna ustrezne stroje, da pa bi bilo prav, če bi imela še sodobnejše od sedanjih. Ko je gledal mlade obraze vedrih delavk in delavcev, ki so od vsepovsod radostno zrlj vanj, in omenil, da kolektiv sestavljajo predvsem mladi ljudje, je izrazil željo, naj bi si mladi delavci in delavke pridobili delovne izkušnje in znanje od svojih starejših tovarišev kot tudi od vodstva tovarne.

Na koncu je predsednik republike ponovno zaželel vsemu

kolektivu mnogo novih uspehov pri njihovem ustvarjalnem delu ter se zatem v spremstvu predsednika Ljudske skupščine LRS Mihe Marinka ter generala Zečija odpeljal proti Ljubljani.

Delavci so mu še dolgo mahali v pozdrav.

Tovariš Tito poloval skozi Celje

Celje, 11. aprila. — Danes dopoldne se je tovariš Tito s svojim spremstvom peljal skozi Celje. Na mestnih ulicah ga je pozdravilo precej ljudi, zlasti šolske mladine. Ob potovanju skozi Savinjsko dolino se je tovariš Tito za nekaj časa ustavil na Trojanah.

F. K.

Tuji predstavniki na kongresu sindikatov Jugoslavije

Sindikalne organizacije iz osmih evropskih, azijskih in afriških dežel so obvestile doslej Centralni svet Zveze sindikatov, da bodo njihove delegacije sodelovale na III. kongresu sindikatov Jugoslavije, ki bo od 5. do 8. maja v Sarajevu.

Delegacije bo poslala Splošna federacija dela Belgije, zveze sindikatov iz Švice, Finske, Zahodne Nemčije in Burme, kongres škotskih Trade Unionov, Generalna federacija židovskih delavcev iz Izraela in splošna Delavska zveza iz Tunisa. Kongresu bodo prisostvovali tudi predstavniki Mednarodnega biroja za delo.

Organizacija komun na področju velikih in srednjih mest

Beograd, 11. aprila (Tanjug). V okviru dela Zvezne komisije za izgradnjo komun je bila danes pod predsedstvom podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja konferenca s predstavniki republikanskih komisij za izgradnjo komun in predstavniki večjih mest. Razpravljali so o organizaciji komun na področju velikih in srednjih mest s posebnim ozrom na izdelavo občinskih in okrajnih statutov.

Na konferenci je bilo poudarjeno, da med mestno občino in okrajem ne bi bilo treba vzpostaviti kakšne vmesne stopnje v sistemu oblasti v obliki posebnega mestnega ljudskega odbora, pač pa so se sporazumeli, da je treba vsekakor vzpostaviti nekakšen

meštni svet z določenimi nalogami, kakor so: planiranje in finansiranje komunalne izgradnje na področju mesta, urbanistični načrt itd.

Na konferenci je bilo rečeno, da mora razlika med mestnimi in izvenmestnimi občinami priti do izraza v mestnem statutu, da je treba tudi mestnim občinam pustiti pristojnosti s področja kulture, prosvete, zdravstva in socialnega zavarovanja, in sicer v isti meri, kot bodo imele te pristojnosti vse druge občine.

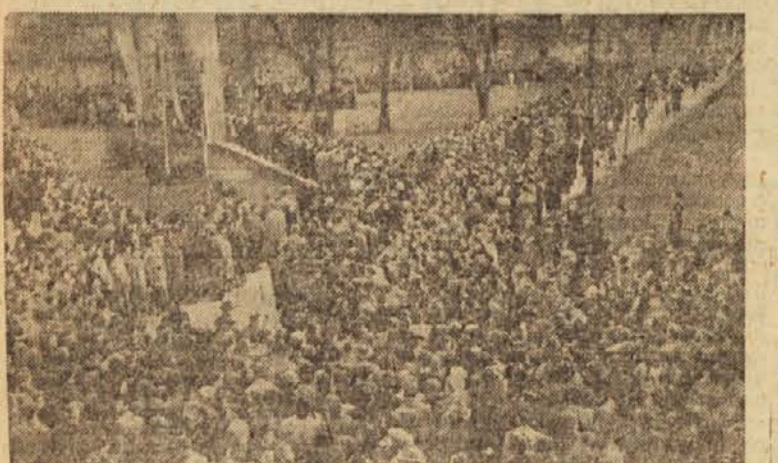
V okviru Zvezne komisije za izgradnjo komun so ustanovili posebno komisijo, ki bo sestavila konkretne predloge, zlasti v zvezi s formiranjem mestnega sveta in njegovih pristojnosti.

FLRJ in Ekonomskega inštituta LR Hrvatske, medtem ko imata LR Bosne in Hercegovine in LR Makedonije za sedaj le ekonomske inštitute v okviru gospodarskih fakultet univerze. Zadnja leta pa je bila ponovno sprožena zamisel, ustanoviti tudi za LR Slovenijo ekonomski inštitut, ki naj bi bil naš gospodarski operativni kakor tudi upravnim in oblastnim organom v pomoč. Zdjaj je ta zamisel uresničena.

Naloga ekonomskih inštitutov je znanstveno proučevati našo gospodarsko problematiko in dati kompleksne gospodarske analize za pravilno usmerjanje gospodarske politike. Še bolj kakor v kapitalističnih državah je poglobljeno gospodarsko analitično delo, ki omogoča pravilno ocenjevanje gospodarskega razvoja, važno v državi, ki je krenila na pot socialistične graditve gospodarstva, kar že samo po sebi terja čim intenzivnejši ekonomski študij. Obstoječi trije ekonomski inštituti (FLRJ Srbija, Hrvatska) so razvili svoje delo že v velikem obsegu in s svojimi elaborati nudijo bistveno pomoč operativnim in upravnim organom. Vprašanje sistematičnega študija naše gospodarske problematike stopa v ospredje zlasti tudi v Sloveniji kot gospodarsko najbolj razviti republik. Študij gospodarske problematike v Sloveniji je še začel v začetku. Potrebne so nam gospodarske analize o razvoju našega gospodarstva in o njegovih nadaljnjih razvojnih možnostih, kakor tudi študije o razvoju posameznih gospodarskih panog in strok, kar bi dalo voditeljem naših gospodarskih podjetij jasnejše perspektive za daljšo dobo. Je pa še mnogo drugih vprašanj, ki so še neobdelana.

Novi inštitut bo seveda naša republika in regionalna gospodarska vprašanja proučeval v merilu vse države in bo tako prispeval k razčiščenju naše skupne gospodarske problematike, hkrati pa bo olajšal tudi študij te problematike v ekonomskih inštitutih drugih republik in v Zveznem ekonomskem inštitutu.

Uredba Izvršnega sveta LRS določa, da je naloga inštituta proučevati splošni gospodarski razvoj Jugoslavije in njenih ekonomskih odnosov z zunanjim svetom ter v okviru jugoslovanskega gospodarstva zbirati, urejati in obdelovati podatke oziroma dokumentacijo o razvoju gospodarstva na območju Slovenije. Nadalje je naloga inštituta proučevati razvoj, razmestitev in izkoriščanje proizvodnih sil s stališča povečanja proizvodnosti dela in narodnega dohodka ter vprašanje investicij in njih amortizacije. Na-

Komemoracije za pokojnim tovarišem Borisom Kidričem se je udeležila desetisočglava množica Ljubljčanov

S I. ZBORA MLADIH TEKSTILNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Mladina mora postati dejanski činitelj naše družbene ureditve

Na zboru je govorila organizacijska sekretarka ZK Slovenije tov. Vida Tomšič

V soboto zvečer je bil v enem naših pomembnih središč tekstilne industrije v Trzinu prvi zbor mladih tekstilnih delavcev Slovenije. To posvetovanje je bilo postavljeno v okvir zborovanj in proslav, ki jih slovenska delovna mladina pripravlja za deseto obletnico osvoboditve.

Med 250 mladih delegatov iz vseh večjih podjetij slovenske industrije so prišli tudi organizacijski sekretar ZK Slovenije Vida Tomšičeva, sekretar okrajnega komiteja ZK Slovenije za Gorenjsko Mirko Zlatner, predsednik zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LR Slovenije Mavricij Borc, predsednik CK Ljudske mladine Slovenije Mirtič in drugi vidni zastopniki političnega, javnega ter gospodarskega življenja.

Uvodno besedo je spregovoril sekretar tržiškega tovarniškega komiteja mladine Dušan Boltez. Razčlenil je vlogo mladine v podjetjih in nanizal osnovne probleme ter uspehe mladih delavcev v naši proizvodnji, še posebej v tržiški tekstilni industriji.

Stevilni delegati, ki so se oglašali v razgovoru, so naštevati probleme, s katerimi se delovni kolektivi vsak dan srečujejo. Največ besede je bilo spregovorjenih, kako povečati proizvodnost in kako strokovno dvigniti delovno mladino. Ugotovili so, da je imela Ljudska mladina pri teh nalogah premalo vpliva in zato tudi premalo uspehov.

Predsednik LM tov. Mirtič je dejal v svojem govoru, da je mladina nosilec največjih naporov v naši socialistični graditvi. Ko je šlo zborovanje h koncu, so delegati naprosili tovarišico Tomšičevo, naj jim še ona spregovori nekaj besed. Tov. Tomšičeva se je rada odzvala povabilu in med drugim povedala tudi tole:

INTERESI MLADINE SO V NJENIH ROKAH

»Mislim, da je zelo važno, da se mladina ne izolira v svoji organizaciji. Vaša beseda naj se ne sliši samo v eni od organizacij, temveč se morate vi mladi pripravljati in pojavljati v celotnem družbenem življenju. Postati morate dejanski činitelj naše družbene ureditve. V današnjem razgovoru ste me prepričali, da je najbolje, da se mladinska organizacija znova vrne v tovarne, vendar tega povratka ne postavljajmo na takšne osnove, da bo lahko le mladinska organizacija v tovarni nekaj naredila za mladino. Vi ste volivci delavskih svetov; kdo vam brani, da na obtem zboru, da na volilni konferenci v delavski svet, ne glede, če je tam postavljena mladinska organizacija ali ne, postavljate vaše zahteve in vprašanja? Hočem vam reči, da se vi pri svojem delu ne čutite vezani samo v okvir vaše organizacije. Mnogi od vas so že člani ZK. Večina vsi pa ste člani sindikalnih organizacij. Vsi ste člani SZDL ali pa boste postali. Skratka, mladinska organizacija je le ena od organizacij, ki se v naši družbi bori za boljše življenje.

Vaši interesi so v vaših rokah. Tukaj ni nobenega več, ki stoji med družbo in vami kot razredno nasprotje. Če pride nov delavec v tovarno, mora tovarno spoznati, ker je postal v imenu ljudstva soupravnik te tovarne, ne pa lastnik, ker smo lastniki vsi. Mi pa vidimo, da dosti delavcev ne pozna tovarno, ne pozna svojih dolžnosti, svojih pravic, ne počuti se državljana. Zdi se mu, da se mu dogajajo krivice in ga je treba zato zaščititi. Potem pa začne iskati tistega, ki ga bo zaščitil. Tovariši, zavedajmo se enega: tovarna je naša! Če bomo imeli to zavest, potem bomo na to tovarno drugače gledali in drugače bomo izpolnjevali svoje naloge.

napredna država, imajo žensko za tretjino slabše plače kot moški ne po učinku dela, marveč zato, ker so ženske. Naša delegacija je na mednarodnih ustanovah zahtevala, da se pravilo enaka plača za enako delo uveljavi v vseh državah. Pri nas je to že uveljavljeno, vendar so pri nas ženske plačane zato manj, ker zaostajajo v svoji kvalifikaciji.

Tov. Tomšičeva je govorila še o tem, kaj pomeni danes socialistična Jugoslavija na svetu in od kod izvirajo naše težave. Ugotovila je, da položaj našega delavskega razreda še ni najboljši. Ukrepi, ki bodo v prihodnje napravljani, bodo pomagali stalno izboljševati življenjsko raven delovnega človeka.

Na koncu je tov. Tomšičeva dejala:

»Hotela sem reči, da glejte vse težave z enega stališča, da so te težave na tisti poti, ki jo hodimo in ki bo zaznamovala tudi vašo generacijo kot generacijo, ki je znala izvesti do konca tisto, kar so drugi začeli generaciji, ki je pokazala tudi konferenca imela svoje uspehe in svoje junastvo. Želim, da bi ta konferenca imela svoje uspehe in da bi imeli vsi upi, ki jih polgamo v vas — mlade ljudi, polno zadoščenje.

Delegati slovenskih tekstilnih tovarn so se razšli potem, ko so v pozdravnih brzojavkah obljubili maršalu Titu in predsedniku Mihi Marinku, da se bo delavska mladina prav v pripravah na počastitev desete obletnice osvoboditve spet močneje strnila in s svojim mladostnim poletom prispevala k skupnim uspehom delovnega ljudstva Slovenije in Jugoslavije.

P. M.

»Hotel sem reči, da glejte vse težave z enega stališča, da so te težave na tisti poti, ki jo hodimo in ki bo zaznamovala tudi vašo generacijo kot generacijo, ki je znala izvesti do konca tisto, kar so drugi začeli generaciji, ki je pokazala tudi konferenca imela svoje uspehe in svoje junastvo. Želim, da bi ta konferenca imela svoje uspehe in da bi imeli vsi upi, ki jih polgamo v vas — mlade ljudi, polno zadoščenje.

STANE PERC

V prvih jutranjih urah je večera Radovljica in okolice pretresla žalostna vest, da je po dolgotrajni, mučni in težki bolezni umrl predsednik radovljiške mestne občine Stane Perc.

Pokojni Stane Perc se je rodil 5. oktobra 1916. Ze v bivši Jugoslaviji je aktivno sodeloval v raznih naprednih sportskih in političnih organizacijah. Takoj ob okupaciji, že leta 1941 je spoznal, kje je mesto vsakega zavednega in postnega

ZA POGLOBITEV ŠTUDIJA NAŠE EKONOMSKE PROBLEMATIKE USTANOVLJEN JE Ekonomski inštitut LR Slovenije

Po uredbi bo samostojna ustanova pod nadzorstvom Izvršnega sveta LRS

Bonn in avstrijski primer

Od Raabovega obiska v Moskvi si politiki obetajo sadove vsak po svoje

(OD STALNEGA DOPISNIKA »BORBE«)

Bonn, 11. apr. Čeprav so bonnska uradna mesta zelo skopna v komentarjih ali prognozah, vendar je vzbudil današnji start sovjetskih letal na dunajskem letališču z avstrijsko delegacijo veliko zanimanje in napeto pričakovanje, kakšne novice bo prinesel kancler Raab iz Moskve, ker bo »avstrijski primer« močno odzvenel v Nemčiji. Vlada in opozicija različno obravnavata »avstrijski primer«.

Socialni demokrati so že v debati o pariških pogodbah poudarjali, da je Avstrija dežela, ki neče biti vojno vezbalistična ne enega ne drugega bloka, marveč teži samo po neodvisnosti in osvoboditvi. Socialni demokrati obravnavajo avstrijski primer kot dokaz, da lahko narod, ki je še pod okupacijo (v podobnem položaju, kakor nemški) doseže svojo državno neodvisnost, čeprav se noče vključiti v nobeno vojaško zvezo in čeprav mu zato nihče ne more pripeti etikete »komunističnega satelita« ali zanikati pripadnosti k tako imenovanemu »svobodnemu svetu«.

Po konceptu socialnih demokratov je avstrijski primer realen dokaz, da bi lahko prišlo prek konference štirih do združitve Nemčije. Zato smatrajo pariške pogodbe oziroma oborožitev Nemčije ter njeno vključitev v zahodno vojaško zvezo, za nagrobni spomenik nemške združitve.

Nasprotno pa vidi bonnska vlada v vojaških zvezah z zahodnimi državami edino pot, da se Nemčija in Evropa obvarujeta »komunističnega podjarmljenja« z Vzhoda. Po tej konceptu je združena in nevtralna Nemčija (nev-

tralna», če ne bi pripadala zahodnim vojaškim zvezam) kaj hitro postala »moskovski plen«. Zato je edina pot k združitvi v vojaško močni »zahodni enotnosti«. Zato je tudi uresničitev pariških pogodb najvažnejša naloga bonnske politike, Politika, katere cilj je ne vključiti se v noben blok, na kar kaže avstrijski primer, je nesprejemljiva za takšno gledišče, ker baje napeljuje vodo na moskovski mlin. Zaradi nasprotujočih si gledišč so razlika tudi bonnska pričakovanja glede uspeha Raabovega potovanja v Moskvo.

Socialni demokrati upajo, da bodo ugodne vesti iz Moskve razjasnile politično vzdušje za konference štirih, ki ne bi mogla zanemariti nemškega vprašanja. Nekoliko se sicer boje sporazuma med štirimi okupacijskimi državami na podlagi razdelitve Nemčije. Vzlic temu pa menijo, da bi lahko avstrijska delegacija prinesla iz Moskve ugodne vesti tudi glede združitve Nemčije.

Vladni krogi so v komentarjih zelo skopi. Na Raabovo potovanje v Moskvo gledajo skeptično in menijo, da bi ugodne vesti iz

Moskve prinesle nove oblake negotovosti nad pariške pogodbe in da bi Moskva, če bi podpisala državno pogodbo s pogoji poročstva proti vključitvi in za avstrijsko nevtralnost, znova razveljavila duhove proti oborožitvi v Nemčiji in zunaj nje. Zato bi »avstrijski primer«, če bi se ugodno zaključil razgovori kanclerja Raaba v Moskvi, ki se bodo začeli jutri, prekršil račune koncepcij, ki teži za izpolnitvijo pariških pogodb čimprej in po vsej sili. To velja tembolj, ker je tudi sam kancler Adenauer pred nekaj dnevi baje moral opozoriti svojo koalicio na disciplino, ker so nekateri ugledni politiki v njej pripravljeno zametniti pariške pogodbe za združitve.

R. Vujović

DOGNANJA SIRSKIH PARLAMENTARCEV

Možnosti našega gospodarstva

v deželah na Bližnjem vzhodu premalo poznajo

Zagreb, 11. apr. (Tanjug). Po obisku na spomladanskem zagrebškem velesajmu je vodja sirske parlamentarne delegacije G. Nazem Kudsij izjavil, da je nanj napravil globok vtis razvoj jugoslovskega gospodarstva, ki so se on in njegovi tovariši o njem prepričali na tem velesajmu. Dejal je, da so jugoslovske proizvode odlične kakovosti in da je bila v mnogih panogah dosežena visoka raven.

Predsednik sirskega parlamenta G. Kudsij je poudaril, da v arabskih deželah na žalost ne vedo dovolj o napredku jugoslovskega gospodarstva, čeprav bi mnogo jugoslovskih proizvodov potrebovali. G. Kudsij je izrekel posebno priznanje jugoslovskega elektrotehničarja in strojni inženjerskega strojnika.

Člani sirske parlamentarne delegacije so odpotovali iz Zagreba v Beograd, kamor so prispeli večer. Sirske goste so ob odhodu pozdravili predsednik Republiškega sveta Sabora dr. Zlatan Sremec, člani Izvršnega sveta Sabora in podpredsednik MLO Zagreba.

Dopolodne so si sirske parlamentarci ogledali Zagreb in obiskali več kulturnih ustanov.

Sovjetski gostje na kongresu naših šolnikov

Beograd, 11. apr. (Jugopress). Sindikat učiteljev in profesorjev Sovjetske zveze bo poslal svojo delegacijo na kongres Zdruga učiteljev in Zdruga srednješolskih profesorjev Jugoslavije, ki bo sredi maja v Opatiji. Delegacija bo vodil predsednik Centralnega komiteja sindikata učiteljev in profesorjev RFSR Ivan Grivkov. V njej bodo še predsednica Centralnega komiteja sindikata učiteljev in profesorjev Ukrajinske SSR Zoja Nečiporuk ter učitelja Pjotr Okunkov in Antonijina Fjordova.

DANES PO SVETU

Pred konferenco v Bandungu

V ponedeljek se bodo zbrali v Bandungu predstavniki dveh kontinentov Azije in Afrike. Zadržno pripravljeno konferenco so v polnem razmahu. Zbirajo se državniki in izmenjavajo med seboj mnenja o vprašanjih, ki jih bodo obravnavali na bandunškem sestanku. Vodja delegacije Severnega Vietnama, Fam Van Dong je obiskal New Delhi. Tam se je razgovarjal z Nehrujem. V razgovoru sta ugotovila istovetnost gledišč glede nadaljnje uveljavljanja ženevskega sporazuma, pa tudi skupno odobravanje načel mirolnobne koeksistence.

Pred odhodom v Bandung se bodo naleteli v Kanguu sestali Nehru, Cu En Laj, U. Nu, Naser in afganistanski podpredsednik Muhamed Naif. To bi bil neuradni sestanek, na katerem bi za uvod v bandunško konferenco izmenjali mnenja. Tudi ta primer kaže na vzdušje dobre volje. Tu ni videti napetega vzdušja in togosti, s katero na drugih konferencah ali pred njimi obravnavajo sleherno malenkost.

Vzdušje nekaj dni pred konferenco v Bandungu je zelo ugodno. Vse kaže na ublažitev položaja, na zmanjšanje razlik in nasprotij, na duha mirne koeksistence. Nikjer ni videti poskusov, da bi se stikali, tako medsebojni kakor splošni, zaostriili in zamotali. To se seveda razveseljuje pojava in tudi razveseljuje uvod v bandunško konferenco. O. M.

Egiptovska delegacija z ministrskim predsednikom Naserom na čelu se mudi v glavnem mestu Pakistana Karadži. Tam so jo prisrčno sprejeli. Uradni krogi in tisk so dali tople izjave o prijateljstvu med obema narodoma. Pri tem je prišlo do izraza nujno potrebnih duha spravnosti in širokogrudnosti. Egiptovska in pakistanska politika se sicer razlikujeta. Prva nasprotuje turko-iraškemu paktu, druga pa ga solidarno podpira. Pakistanski časniki so že pred nekaj meseci očitali Naserovi vladi, da uveljavlja neodvisne ukrepe proti »Muslimanskim bratrom«, ki so uprizarjali kampanjo proti njej. Zdaj pa ti časniki pozdravljajo prihod egiptovske delegacije v Karadži. To so vspešno zelo razveseljujejo. Razlike niso nepremostljiva ovira, ki bi onemogočila razgovore, medsebojna poznanila, pobude in koristi, ki so vplivale na odreditev ene ali druge vlade v konkretnih vprašanjih. Vidimo torej, da nikjer ni rečeno, da morajo različna gledišča povzročiti zaostriitev stikov ter upostavit nepremostljive ograje mržnje in sporov.

Indokina je francoska kolonija od polovice 19. stoletja. Misljarnji in trgovci so jo ustanovili najprej na področju Kočincina. Po ustanovitvi protektorata nad Anamom so jo francoska oblast razširila tudi na Laos in Kambodžo in leta 1886 je bila prostrana dežela združena v »Francosko Indokino«.

Indokina je sestavljena iz več v daljšem obdobju zgodovinsko posebej izoblikovanih področij. V Viet-

namu žive tri četrtine prebivalcev indokine. Tam so glavni viri naravnih bogastev dežele, glavna mesta in pristanišča. Najgostejše naseljena in najbogatejša je ta dežela na jugu (Kočincina) s priroč bogatih riževnih polj in velikih plantaž kavčuka.

Kambodža, važna žitnica in izvor mineralnih surovin, se razprostira na jugozahodu proti Siamu. Ta dežela meri 139.800 kvadratnih kilometrov in ima približno 4,5 milijona prebivalcev. Na severozahodu proti Siamu in Kitajski se razprostira Laos, bogata, a redko naseljena dežela, ki meri 236.000 kvadratnih kilometrov in ima približno 1,5 milijona prebivalcev. V Vietnamu žive v glavnem Anamiti, no porokli iz Tibeta, nosilci kitajske civilizacije, vsem ko je v Laosu in Kambodži čutili večji vpliv Indijcev.

Francoska kolonialna oblast je formalno različno upravljala posamezne dežele (Kočincina je bila kolonija Tonkin in Anam protektorata, Laos in Kambodža pa sta kot protektorata Francije nominalno imela kraljevino). Praktično pa so bila vsa ta področja pod neposredno upravo Francije. Po drugi svetovni vojni, ko so bile indokitajske dežele pod japonsko okupacijo, so si Francozi spet priborili svoje položaje v Laosu in Kambodži, vtem ko je v Vietnamu, kjer je Ho Ši Minh razglasil neodvisno demokratično republiko, po izjavljenih pogajanjih izbruhnila vojna. Trajala je 8 let in Francijo je veljala nad 3000 milijard frankov, kar je dvakrat več, kakor je Francija dobila v istem času od Marshallove pomoči. Boji so se vneli tudi v Laosu in Kambodži. V tem obdobju so postajale te dežele čedalje bolj neodvisne od Francije.

Po ženevskih sporazumih o prenehanju sovražnosti v Indokini ni naključje, da zbujata Vietnam največjo pozornost. Gre namreč za največje in najpomembnejše indokitajske državo, ki bo morala zdaj urediti tudi največjavne vprašanje: združitve demokratične republike, da se pridruži prihodnjega leta. V tej zvezi je prišlo v južnem Vietnamu do zanimivega notranjega procesa, ki se zrcali v krizi ali bolj rečeno v boju ZDA in Francije za premoč.

Manj znano je, da se tudi v Kambodži razvija enako zanimiv proces. V nasprotju z Indokino, kjer se naprotujoče si koristi velesil zelo otipljivo, so v Kambodži zelo zamotane. V zvezi s tema deželama in njunimi notranjepolitičnimi krizami, povezanimi običajno z različnimi potepnimi vladarji, se je razvila zadnje čase zelo živahna mednarodna diplomatska dejavnost.

Vlada Kambodže je nedavno razglasila, da bodo parlamentarne volitve (določene z ženevskimi sporazumi) po vsej deželi 11. septembra. Prvotno je bilo določeno, da bodo 17. aprila, pa so jih odgodili, ker je kralj Norodom Sihanuk odstopil. Bivši kralj je razpustil zadnjo skupščino že junija 1952 z utemeljitvijo, da strankarske razprtije onemogočajo njeno delo.

Ko je novi kralj Norodom Suramarit prevzel prestol od svojega sina, je obdolžil mednarodno komisijo za kontrolo nad premirjem, da se vmešava v notranje zadeve Kambodže. Kralj Sihanuk se je namreč odpovedal prestolu zato, ker se je dinastija

NEMŠKI ZNANSTVENIKI BODO DOBILI DRŽAVLJANSTVO ZDA

New York, 11. aprila (Tanjug). V Hundswillu v državi Alabama bo v četrtek slovesnost, na kateri bodo 103 bivši nemški znanstveniki in tehniki dobili ameriško državljanstvo. Med

vojnjo so bili zaposleni pri projektiranju in izdelovanju slovitih raket »V 2«, zdaj pa so nameščeni v vojaškem raziskovalnem središču Redstonu.

VELIKA BRITANIJA ATILEE IN VOLITVE

London, 11. apr. (AFP). Vodja laburistične stranke Clement Atlee je večeraj odpotoval v Kanado, kjer bo imel vrsto predavanj. Nato bo krenil v Washington, kjer se bo 25. aprila sestal s predsednikom Eisenhowerjem. Pred odhodom iz Londona je novinarjem izjavil, da bi nitežilo biti splošne volitve v Angliji še letos.

ITALIJA SESTANEK PARLAMENTA

Rim, 11. aprila (ANSA). Predsedništvo italijanske skupščine je sporočilo, da je za 28. april sklicana skupna seja skupščine in senata. Na dnevnem redu bo volitev predsednika republike.

GRČIJA NOVO OPOZICIJSKO GIBANJE

Atene, 11. aprila (Tanjug). Časni predsednik liberalne stranke Fotokles Venizelos je izjavil, da je pripravil organizirati novo opozicijsko gibanje v Grčiji pod nazivom »Liberalno-demokratična unija«. Po njegovem mnenju nobena od opozicijskih strank ne more zbrati potrebnih sil, da bi igrala pomembnejšo vlogo v političnem življenju. Venizelos je zato pozval vse opozicijske sile, naj se pridružijo novemu gibanju.

KITAJSKA ZELENA ZVEZA Z MONGOLJO

Hongkong, 11. apr. (AFP). Pekinški radio poroča, da je bila te dni dograjena železniška proga, ki veže glavno mesto Mongolije Ulan Bator s Siniom na Kitajskem. Prvi vlak iz Ulan Batora je že privedel na kitajsko mejo.

FILIPINI SPET POTRES

Manila, 11. apr. (AFP). V pokrajini Lanao je nastal nov potres. Večera so zaznamovali tri močne potrese sunke. Prvi potresni sunek je bil enak močnejši kakor potresni sunek 2. aprila, ko so se smrtne ponesrečilo več kot 400 ljudi in jih je bilo več sto ranjenih, približno 12.000 jih je pa ostalo brez strehe. Tudi novi potresni sunki so povzročili veliko škodo. Med prebivalstvom je novič nastal preplah, tako da je mnogo ljudi zapustilo svoje domove in se naselilo v šolnih. Potres je nastal tudi v pokrajinah Kobu, Zamboangi, Surigaku in Misamisu.

JAPONSKA POPLAVA NA HOKAIDU

Saporo, 11. apr. (AFP). Danes so mobilizirali več tisoč japonskih vojakov, da bi pomagali zavarovati poplavo reke Išikari na Hokaidu, ki je povzročila največje elementarno nesrečo na otoku v zadnjih 24 letih. Med poplavo so bili porušeni trije mostovi in je bilo poplavljenih 1500 hiš ter 18.675 ha orne zemlje.

LJUDSKA SKUPŠČINA LJUDSKE REPUBLIKE BOSNE IN HERCEGOVINE

Rezultati natečaja

ZA IZDELAVO IDEJNE URBANISTIČNE REŠITVE KOMPLEKSA »MARIJIN DVOR« IN IDEJNE ARHITEKTONSKE REŠITVE NOVEGA POSLOJA LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE BIH V SARAJEVU

- Prva nagrada 1.200.000 din je dodeljena osnutku pod šifro »12.345«. Projektant: prof. ing. arh. Juraj Najhardt; sodelavec: ing. arh. Džemal Cerić; projekt obdelali: Enver Jahić, abs. arh., Boro Milausnić, abs. arh., Zlatko Ugljen, stud. arh. Sodeloval pri figuralni kompoziciji akad. slikar Radenko Mišević; maketa: Ivica Komšić; fotografije: Gojko Sikimić — vsi iz Sarajeva.
- Druga nagrada 1.000.000 din je podeljena osnutku pod šifro »13631«. Projektanti: arh. Uroš Martinović, asistent fakultete za arhitekturo v Beogradu, arh. Vladimir Gačinović, arh. Vukašin Ceranić, arh. Borko Novaković, arh. Milenko Poznanović, arh. Branislav Simonović — vsi sodelavci Projektnega ateljeja »Iskra«, Beograd, Makedonska ul. 27-5.
- Tretjo nagrado 800.000 din je dobil osnutek pod šifro »44.444«. Projektanti: ing. arh. Branko Kalajdžić, ing. arh. Zarko Turketo, ing. arh. Sakib Hadžihalilović, ing. arh. Ahmet Hadžiosmanović; maketa: Slavko Maksimović; foto: Boris Osim — vsi iz Sarajeva.
- Četrto nagrado 600.000 din je dobil osnutek pod šifro »24.346«. Projektanti: ing. arh. Kazimir Ostrogović, ing. arh. Božica Ostrogović iz Zagreba.
- Peto nagrado 500.000 din je dobil osnutek pod šifro: »10.101«. Projektanti: ing. Borislav Kalodžera, ing. Dušan Duša, ing. Volga Mijač, ing. Srdjan Baltazar. Sodelavci: tehniki Branko Franičević, Milan Puhar in Breda Vlah; maketa: Rudolf Baltazar. — Grupa iz Urbanističnega projektne biroa — Split.

Avtorji nagrajenih del bodo obveščeni o višini odškodnine, dela pa bodo vrnjena po razstavi.

IZ ADMINISTRACIJE LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE BOSNE IN HERCEGOVINE — SARAJEVO 8411

ARABSKO SODELOVANJE KLJUB RAZLIČNI ZUNANJI POLITIKI?

POLKOVNIK NASER V PAKISTANU

Karadži, 11. apr. (AP). V Karadži se je na poti v Bandung ustavila egiptovska delegacija pod vodstvom predsednika Naserja. Predsednik vlade Mohamed Ali se je danes sestel s predsednikom Naserjem, zunanjim ministrom Favzjem in ministrom za narodno usmerjenost Salahom Saleom. Razgovori se bodo jutri nadaljevali.

Na vprašanje novinarjev je Salah Salem po današnjih razgovorih izjavil, da se Egipt ne bo pridružil nobeni vojaški zvezi, ki bi bila pod okriljem Zahoda, da pa razume, da j. Pakistan imel svoje razloge, da je storil. Pakistan in Egipt vežejo prijateljska čustva in stiki kljub razlikam v taktiki pri uveljavljanju zunanje politike.

Salem je tudi izjavil, da bo egiptovska delegacija na afriško-azijski konferenci v Bandungu načela palestinsko vprašanje. Prepričan je, da bo Pakistan pri tem podprl egiptovsko stališče.

V posvabem razgovoru z dopisnikom AFP je Salah Salem o egiptovskih odnosih s Sudanom dejal: »Samo sudansko ljudstvo lahko odloči o svojih odnosih z Egiptom.«

Mislim, da bo prej ali slej spoznalo, da je v njegovo korist, da ima z Egiptom najtesnejše stike. Izrazil je mnenje, da je treba sedanji položaj v tej deželi pripisati medsebojnemu nasprotovanju sudanskih političnih strank in da je ta položaj pravzaprav dediščina »tujega gospostva«. V prid Egiptu bi bilo, da bi se Sudan otresel slehernega tujega vpliva.

IRANSKI ANGLOFILI

»v boju proti korupciji in nepoštenju«

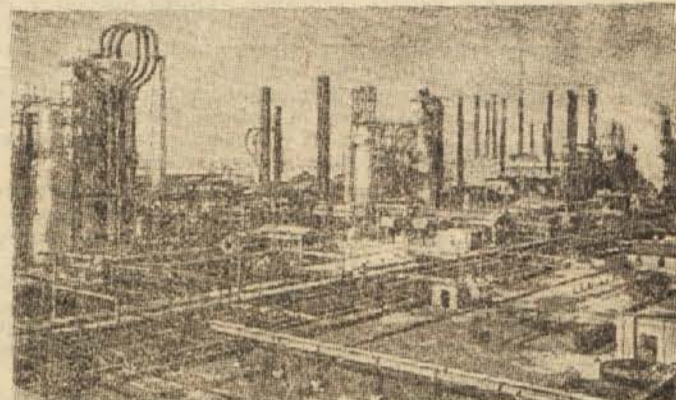
Teheran, 11. apr. (AFP — AP). Nova iranska vlada je danes odstavila teheranskega župana Gollama Huseina. Obdolžili so ga, da je malomarno opravil svoje posle in da je odgovoren za druginjo v Teheranu. To je bil prvi odlok nove vlade, odkar je novi ministrski predsednik Husein Ala v parlamentu izjavil, da »se namerava boriti proti korupciji in nepoštenosti«.

V pristojnih krogih izjavljajo, da bodo v bližnji prihodnosti postavili pred sodišče še vrsto korumpiranih državnih nameščen-

cev. Ustanovili so posebno komisijo, ki proučuje njih delovanje.

Za novega župana je bil imenovan Montaser, bivši vodja urada za razdeljevanje proizvodov pri anglo-iranski petrolejski družbi.

Hkrati je bil za novega predsednika senata izvoljen Hasan Tagi, ki je bil 1953 prav tako eden izmed podpisnikov sporazuma z anglo-iransko petrolejsko družbo.

Refinerija nafte v Abadanu

— Z VSEH STRANI SVETA —

NEMŠKI ZNANSTVENIKI BODO DOBILI DRŽAVLJANSTVO ZDA

New York, 11. aprila (Tanjug). V Hundswillu v državi Alabama bo v četrtek slovesnost, na kateri bodo 103 bivši nemški znanstveniki in tehniki dobili ameriško državljanstvo. Med

vojnjo so bili zaposleni pri projektiranju in izdelovanju slovitih raket »V 2«, zdaj pa so nameščeni v vojaškem raziskovalnem središču Redstonu.

VELIKA BRITANIJA ATILEE IN VOLITVE

London, 11. apr. (AFP). Vodja laburistične stranke Clement Atlee je večeraj odpotoval v Kanado, kjer bo imel vrsto predavanj. Nato bo krenil v Washington, kjer se bo 25. aprila sestal s predsednikom Eisenhowerjem. Pred odhodom iz Londona je novinarjem izjavil, da bi nitežilo biti splošne volitve v Angliji še letos.

ITALIJA SESTANEK PARLAMENTA

Rim, 11. aprila (ANSA). Predsedništvo italijanske skupščine je sporočilo, da je za 28. april sklicana skupna seja skupščine in senata. Na dnevnem redu bo volitev predsednika republike.

GRČIJA NOVO OPOZICIJSKO GIBANJE

Atene, 11. aprila (Tanjug). Časni predsednik liberalne stranke Fotokles Venizelos je izjavil, da je pripravil organizirati novo opozicijsko gibanje v Grčiji pod nazivom »Liberalno-demokratična unija«. Po njegovem mnenju nobena od opozicijskih strank ne more zbrati potrebnih sil, da bi igrala pomembnejšo vlogo v političnem življenju. Venizelos je zato pozval vse opozicijske sile, naj se pridružijo novemu gibanju.

KITAJSKA ZELENA ZVEZA Z MONGOLJO

Hongkong, 11. apr. (AFP). Pekinški radio poroča, da je bila te dni dograjena železniška proga, ki veže glavno mesto Mongolije Ulan Bator s Siniom na Kitajskem. Prvi vlak iz Ulan Batora je že privedel na kitajsko mejo.

FILIPINI SPET POTRES

Manila, 11. apr. (AFP). V pokrajini Lanao je nastal nov potres. Večera so zaznamovali tri močne potrese sunke. Prvi potresni sunek je bil enak močnejši kakor potresni sunek 2. aprila, ko so se smrtne ponesrečilo več kot 400 ljudi in jih je bilo več sto ranjenih, približno 12.000 jih je pa ostalo brez strehe. Tudi novi potresni sunki so povzročili veliko škodo. Med prebivalstvom je novič nastal preplah, tako da je mnogo ljudi zapustilo svoje domove in se naselilo v šolnih. Potres je nastal tudi v pokrajinah Kobu, Zamboangi, Surigaku in Misamisu.

JAPONSKA POPLAVA NA HOKAIDU

Saporo, 11. apr. (AFP). Danes so mobilizirali več tisoč japonskih vojakov, da bi pomagali zavarovati poplavo reke Išikari na Hokaidu, ki je povzročila največje elementarno nesrečo na otoku v zadnjih 24 letih. Med poplavo so bili porušeni trije mostovi in je bilo poplavljenih 1500 hiš ter 18.675 ha orne zemlje.

Francija za pripoznanje Kitajske

toda na osnovi »skupnega sklepa zahodnih sil«

Pariz, 11. aprila (AP). Predsednik francoske vlade Edgar Faure je v razgovoru z dopisnikom ameriške lista »US News and World Report« izjavil, da mora priti čimprej do konference štirih velesil. Izrazil je upanje, da bo moč sklicati konferenco znanjih ministrov štirih velesil do julija, ter pripomnil, da je za dosego kakršnihkoli odločilnih uspehov nedvomno potreben sestanek najvišjih predstavnikov štirih velesil.

Faure je tudi dejal, da se namerava njegova vlada zavzeti, da bi vse zahodne dežele pripoznale LR Kitajsko. Pripomnil pa je, da Francija ne namerava tega storiti

sama in ne da bi se ozirala na ostale države. Rekel je, da bi bilo najbolje, če bi do pripoznanja Kitajske prišlo na osnovi skupnega sklepa zahodnih držav. Faure sodi, da bi to prispevalo k splošnem omiljenju napetosti med Vzhodom in Zahodom, da pa bo uspeh v tej stvari odvisen tudi od kitajskega stališča nasproti formotnemu vprašanju.

Glede otokov Kemoj in Macu je Faure rekel, da sama zase nista pomembna, da pa igra neka vloga pri obravnavanju tega vprašanja na obeh straneh tudi prestaj. Pripomnil je, da bo to vprašanje moč rešiti s pogajanj, ko se bo položaj zboljšal.

Za načela koeksistence

sta se v skupni deklaraciji izrekla Nehru in Van Dong

New Delhi, 11. apr. (Tanjug). V Delhiju je bila večeraj po tridnevni razgovorih objavljena skupna deklaracija premiera Nehruja ter zunanega ministra Severnega Vietnama Fam Van Donga. Deklaracija potrjuje vero v znanih pet načel koeksistence, ki jih smatrajo kot najboljšo jamstvo za mir na svetu.

Pet načel mirovne koeksistence so proklamirali lani junija ob obisku kitajskega premiera Cu En Laja v New Delhiju. Ta so: medsebojno spoštovanje teritorialne integritete in suverenosti,

nenapadanje, nevmešavanje v notranje zadeve druge države, enakopravnost in miroljubna koeksistence.

Sestanek interparlamentarne unije

Rim, 11. aprila (Tanjug). V sredo 13. t. m. se bo v Rimu začelo zasedanje mednarodne interparlamentarne unije. Na zasedanju bodo proučili vprašanje mirne koeksistence narodov v svetu. Sodelovali bodo predstavniki 30 držav, med njimi tudi Jugoslavije.

Staršem je pri vzgoji otrok mnogokrat potreben nasvet

V Ljubljani smo dobili vzgojno posvetovalnico

Ob robu mesta, v prijaznem parku na Kodeljevem, je v skromnih prostorih našla svoje mesto ustanova, ki smo jo v Ljubljani že vsa leta močno pogrešali. V provizorični stavbi v bližini gradu na Kodeljevem je vzgojna posvetovalnica. Take ustanove tudi v Sloveniji niso več novost, saj že delujejo v Mariboru, Celju in Novem mestu, medtem ko so v tujini marsikje postale že neločljivi oddelek šolskih politikov.

Kdo bo prihajal v to posvetovalnico, zakaj in kdaj?

Da, z otroki nastanejo včasih težave. Starši imajo že za seboj prva težavna leta, ko so skrbeli predvsem za zdravi telesni razvoj otroka. Ko pa je tu šolska doba, nastanejo namesto olajšanja nove skrbi. Neprimeren vzgojni postopek, nerazumevanje otroka tam, spodrsljaj, ki ga je zakrivila nervoza staršev, so ob pomembni prelomnici v otrokovem življenju rodili neprijetne posledice: upornost, napadalnost, trmo, nagnjenje k polepanju, k laži, itd. In spet se starši niso poglabili v otrokovo bistvo, niso pretehtali svojih napačnih postopkov, kar stanje le poslabša. Pravi nasvet, ki ga lahko da vzgojna posvetovalnica, lahko v mnogih primerih odločilno vpliva na nadaljnji otrokov razvoj.

Spet drugi starši imajo z otroki drugačne skrbi: ko so ga vpisali v osnovno šolo, je zatrepal pred njihovi očmi prelep načrt — čez dvajset let bo zdravnik, inženir, učitelj, izkušen mojster... pač ne-

kaj, kar so sami sebi želeli. Toda marsikdaj načrtov ni moč uresničiti. Naj si doma še tolikanj prizadevajo, otrok v šoli zaostaja, ne more slediti, je med najslabšimi.

Misel, da mu je treba izbiti lenobo, prinese otroku tisoč muk. Sedeti mora ves dan pri knjigi, dobi instruktorja, prenaša nervozo staršev, ki si ne morejo razlagati, kako da otrok ne razumeva snovi — uspeh v šoli pa ni nič boljši. Vse pri otroku gre v nepravno smer, izgine se pouku, izgubi zaupanje do staršev in nekeje v srcu mu ostane občutek, da se mu je zgodila huda krivica.

Vzgojna posvetovalnica v Ljubljani je imela v prvih tednih po začetem delu opravka prav s takimi otroki in njihovimi starši, kajti po ustanovitvi posvetovalnice so se najprej obrnili na šole in te so svetovale staršem slabih učencev obisk v posvetovalnici.

Delo pedagoginje Helene Puharjeve in psihologa dr. Matka v tej posvetovalnici ni lahko. Glej, pred njima je otrok, ki kljub večernemu učenju doma in v šoli nikakor ne napreduje. Obširen pogovor z materjo, pregled in opazovanje otroka pa odkrijejo čisto nekaj drugega, kot sta lenoba in upornost. Otrok je intelektualno nerazvit, nedorasel, da bi razumel šolsko snov. Zaradi zanj pretiranih zahtev je trpel krivico iz dneva v dan.

Vzrok je odkrit in nasvet posvetovalnice, najsi bo še tako bredek za starše, bo otroku edinele koristil. Zanj ni redna šola — kolikor je pač mogoče, bo pridobil v pomožni šoli, od staršev pa naj bi bil deležen polne obzirnosti in razumevanja. Dostikrat staršev o tem ni lahko prepričati.

Včasih je rezultat posvetovanja nekoliko drugačen. Emocionalne, čustvene motnje zakrivijo dostikrat neuravnoteženo vedenje pri otroku. Običajno odkrijejo v posvetovalnici, da je krivda pri starših. Razdori in družinah, stalni prepri, nepopolno okolje za normalen otrokov razvoj so zmedli otroka ter vplivali na njegov značaj. Če je nasvet pravočasen in skrb za otroka pri starših resnična, je moč otroku v bodoče marsikatero bolečino prihraniti ter mu pripomoči do ravnesvaja.

V ljubljanski vzgojni posvetovalnici še nimajo dosti izkušenj. Toda po prvih začetkih dela že vidijo, da bo njihov delokrog obširen. Sleher-

no upolodne prihajajo k njim starši, ki bi radi otroku pomagali, a ne vedo kako. Če bodo v posvetovalnici izpopolnili kader še z več sodelavci in nujno potrebnim pedopsihiatrom za obravnavanje otrok, pri katerih motnje presegajo okvir normalnih čustvenih in inteligenčnih motenj, bo njihovo delo še uspešnejše. Neugodno je, da je ta posvetovalnica oddaljena od mesta in res dobra rešitev bi bila, če bi jo bilo moč združiti s šolsko Polikliniko, kajti dostikrat morata zdravnik in pedagog ter psiholog delati z roko v roki. Vendar pa je prav, da zaradi težav s prostori z ustanovijo te potrebne ustanove nismo oddaljšali, s čimer se bodo pač najbolj strinjali starši, ki bodo iskali v posvetovalnici pomoč pri vzgoji svojih otrok. M. N.

Pooblastila inženirjev in tehnikov

kot odgovornih voditeljev gradbenih del

Lani poleti je izšel pravilnik o strokovni usposobljenosti inženirjev in tehnikov kot odgovornih voditeljev posameznih vrst gradbenih objektov in del. Vzbuđil je precej prahu, zlasti med gradbenimi tehniki, ki so se čutili prikrajšane v svojih pravicah. Po daljših razpravah in diskusijah v društvi gradbenih inženirjev in tehnikov je bil nato sestavljen kompromisni predlog in predloženo merodajnim činiteljem. Te dni pa je zvezni državni sekretar za posle narodnega gospodarstva izdal spremenjen pravilnik, ki določa v glavnem naslednje:

Gradbeni inženirji z državnim strokovnim izpitom in triletno prakso na gradnjah je lahko odgovorni voditelj pri izvajanju vseh gradbenih objektov in del, inženir arhitekt z enakim izpitom in enako prakso pa odgovorni voditelj pri vseh gradbenih objektih in delih visoke gradnje.

Gradbeni tehnik z državnim strokovnim izpitom, ki ima najmanj pet let prakse pri gradnjah, je lahko odgovorni voditelj pri izvajanju naslednjih del: pri gradnji cest II., III. in IV. vrste in objektov na teh cestah, pri gradnji industrijskih tirov z objekti, propustov in mostov do 20 m razpona s preprostimi fundiranjem, gradbenih konstrukcij, ki so enkrat statično nedoločene, vodovodov in kanalizacij, pri regulacijah in melioracijah, pri fundiranju, pri objektih v vodi in utrjevanju obale, pri rekonstrukcijah cest in adaptacijah zgradb, pri gradnji poslopj do treh etaž, preprostih gospodarskih objektov in preprostih manjših energetskih objektov, vendar lahko komisija za revizijo glavnih projektov ali okrajni ljudski odbor na predlog gradbene inšpekcije predpiše pri regulacijskih delih, fundiranju objektov v vodi, rekonstrukcijah in adaptacijah, da mora biti odgovorni voditelj inženir. Gradbeni

Pred uvedbo avkcij za surove kože in volno

Avkcijsko mesto bo organizirala Zveza trgovinskih zbornic FLRJ

V vrsti ukrepov za ureditev trga bodo v prihodnjih dneh objavljeni zvezni predpisi o prodaji surovih kož in volne. Poslovanje v zvezi z odkupom surovih kož in volne je že dolgo predmet upravičene kritike. V medsebojni divji tekmi za blagom se odkupna podjetja večkrat ne drže predpisanih odkupnih cen, na teren pošiljajo množice nakupovalcev in nestrokovnih ljudi, kar omogoča razne spekulacije na škodo proizvajalcev kakor tudi predlovalcev. Lani je bilo na terenu samo za odkup kož baje okrog 15.000 nakupovalcev. Predpise o cenah so podjetja kršila z raznimi manipulacijami zlasti pri določanju kakovostnega razreda blaga, kar je tiho opuščala tudi industrija usnja v bozjani, da ne bi ostala brez surovine.

Po drugi strani pa seveda tudi odkupne cene niso bile vselej pra-

vilno določene, zlasti v primeri s cenami živine. Da lahko pravilno določena odkupna cena bistveno pripomore k boljшему odkupu, nam potrjuje prav najnovejši primer odkupa svinjskih kož. Po lanškem dogovornem zvišanju odkupne cene za prvovrstne svinjske kože iz Slovenije se je v odkupni kampanji 1954/55, ki se pravkar zaključuje, povečal odkup teh kož v Sloveniji za 25 %, s čimer se je bistveno zboljšala preskrba slovenske industrije galanterijskega svinjskega usnja s surovino, kar omogoča večjo proizvodnjo tega usnja za izvoz v inozemstvo, kjer uživa to usnje znan sloves.

KAKO BO UREJENA PRODAJA NA AVKCIJAH

Za prodajo surovih kož in volne bodo z novimi predpisi uvedene avkcije, katerih namen je zagotoviti nadzorstvo nad prodajo in pravilno preskrbo industrije s temi važnimi surovinami, preprečiti manipulacije in spekulacije in omogočiti delni prehod k prostemu oblikovanju cen seveda zaenkrat samo na strani prodaje in ne tudi odkupa. Surove kože in volna se tudi drugje v svetu prodajajo na avkcijah oziroma na avkcijah mestih. To so nekakšne borze, ki pa ne poslujejo redno oziroma dnevno, kakor produktivne borze, ampak samo v določenih časovnih razdobjih in po potrebi, blago pa se prodaja v določenih partijah enake vrednosti.

Avkcijsko mesto za surove kože in volno bo v naši državi organizirala Zveza trgovinskih zbornic FLRJ. Zaenkrat je predvideno, da bodo redni avkcijški sestanki enkrat mesečno. Kot prodajalci bodo lahko nastopila pooblaščenca podjetja za odkup kož in volne, industrijska klavniška podjetja, kmetijske zrudge in kmetijska posestva, kot kupci pa bodo na avkcijah sodelovala usnjarska industrijska podjetja, ki preskrbujejo obrt in registrirana izvozna podjetja s posebnim dovoljenjem Uprave za zunanjo trgovino. Surove kože in volno bo mogoče prodajati predlovalnim podjetjem izključno na avkcijah. Seveda pa bo pri tem prodaja omejena na določene minimalne količine, ki bodo gibale od 1000 do 5000 kg za posamezne vrste surovih kož oziroma okrog 2000 kg za volno določene kakovosti. Blago, ki bo prišlo na avkcijo, bo moralo biti prej prijavljeno, tako da bo avkcijško mesto lahko sestavilo avkcijške sezname in jih poslalo zainteresiranim pet dni pred začetkom avkcije. Blago bo moralo biti klasificirano po jugoslovanskih standardnih predpisih in bo tisti, ki bo blago klasificiral, odgovoren za pravilno klasifikacijo, morebitne spore o tem

pa bo reševala posebna arbitražna komisija. Tako bodo izključene manipulacije pri klasifikaciji z ozirom na kakovost.

Odkupne cene bodo nadalje maksimirane (razen za svinjske kože), na avkcijah pa se bo blago prodajalo z licitacijo na temelju ponudbe in povpraševanja. Ker bodo odkupna podjetja lahko prodajala blago samo na avkciji, bo mogoče kontrolirati vse kupčije, voditi evidenco in po potrebi pravočasno intervenirati. Vse razlike v ceni, dosežene pri prodaji na avkcijah, pa se bodo stekale v poseben sklad za pospeševanje kmetijstva, zlasti živinoreje, in za tehnično pomoč trgovskim in predlovalnim podjetjem (za gradnjo skladišč, sušilnic, delavnic itd.). Ker bo treba razliko v ceni odvzeti, odkupna podjetja ne bodo zainteresirana naviti cene in spekulirati z blagom, kupci pa se bodo lahko sporazumeli glede razdelitve razpoložljivih količin blaga. V tem primeru se bo blago dodelilo kupcem brez licitacije po izklčenih cenah. Industriji bodo zagotovljene enake možnosti nabavi si potrebno surovino in ne bo več favoriziranja enega podjetja na škodo drugega, kar je doslej sililo predlovalna podjetja, da so tiho pristajala na razne manipulacije glede cene in klasifikacije blaga.

Za kršitev predpisov bodo določene tudi stroge kazenske sankcije z denarnimi kaznimi do 2 milijona din. Tako bo zagotovljena disciplinarnost pri odkupu in prodaji, preprečena spekulacija in olajšana stabilizacija trga. Z novimi predpisi bo uvedeno tudi rajoniranje odkupnih področij po republikah oziroma okrajnih rajonih, tako da bo na določenem odkupnem področju odkupovalo samo eno podjetje in ne bo med odkupovalci več nesmiselne tekme za blagom, ki ga primanjkuje.

Prva poskusna postaja za bombaž

V Capljini se je mudil te dni strokovnjak FAO F. S. Pearson, izvedenec za bombaž. Pridelovalcem bombaža je predaval. Rekel je, da so na področju Capljine dani vsi pogoji za povečanje donosa od 700 na 1400 kg čistega bombaža na hektar. Toľko ga pridelajo v Kaliforniji, kjer je podnebje enako kakor v dolini Neretve. Važno vlogo pri tem bo imela poskusna postaja, ki so jo upostavili v Klepih pri Capljini. Postaja ima šha polja, ki ga bodo umetno namakali, in sicer na ameriški način. Donos bombaža bodo tako znatno povečali.

Devize za tekstilno industrijo

Na Deviznem obratnem mestu v Ljubljani je dne 9. in 11. t. m. Narodna banka prodala devize za valonarsko in ostalo tekstilno (razen bombažno) industrijo. Na obeh sestankih je sodelovalo preko 120 predstavnikov tekstilne industrije iz cele države. Za potrebe valonarske industrije je Narodna banka prodala za 1 milijardo 814 milijonov deviznih dinarjev deviz, za ostalo tekstilno industrijo pa za 632 milijonov deviznih dinarjev deviz. Skupno s prodajo deviz za bombažno industrijo, o kateri smo že poročali, je tekstilna industrija prejela za uvoz surovin pomožnega materiala itd. za preko 5 milijard deviznih dinarjev različnih deviz.

Ker je tudi v krogu valonarske in ostale tekstilne industrije prišlo do sporazuma o razdelitvi deviz med podjetji, je Narodna banka prodala vse devize po obratnostnih tečajih. Prodane devize naj krijejo potrebe tekstilne industrije za II. in III. četrtletje.

KULTURNI OBZORNIK

Uspel večer umetniške besede v Celju

Igralec in recitator Marijan Dolinar je na samostojnem večeru umetniško pripovedoval iz del tujih in domačih avtorjev

Umetniška recitacija in pripovedovanje sta v našem sodobnem kulturnem življenju razmeroma redki pa zato tembolj razveseljivi pojav. Zdi se celo, da je te vrste oblikovanje po nepotrebnem pastorka slovenskega gledališkega umetništva. Dejal sem namenoma »gledališkega«, dasi ravno umetniško recitiranje ne sodi docela v njegov okvir, a je po izraznih kreativnih sredstvih in možnostih gledališkemu še najbližje. V resnici je umetniško pripovedovanje samostojna oblikovalna disciplina in ima bistvene lastnosti radijske interpretacije, čeravno je vezana neposredno na poslušalca. Prav ta neposredni stik s poslušalcem daje recitacijskemu »dogajanje« svojski čar. Poleg poslanstva oživljanja čistih besednih umetnin, namenjenih v prvi vrsti intimnemu branju, pridobi dobro, umetniško pripovedovana takšna umetnina še svojo akustično, ritmično, melodično recitatorjevo individualno interpretacijo, hkrati z njo pa doživljajsko poglobljenost in sugestivno moč ali — v primeru slabega oblikovanja — plitvino in bledico. Te vrste dvoreznost je kajpa možna pri sleherni govorni interpretaciji in izključno domena umetniške recitacije. Da je le-ta pri nas odrinjena od osrednje kulturne mize ali vsaj ne manj predvsem naših gledaliških obiskovalcev, ni niti prav, še manj razumljivo.

Igralec celjskega Mestnega gledališča Marijan Dolinar je nedavno tega priredil v gledališču samostojen večer, kjer je več kot poldrugo uro recitiral in pripovedoval iz del tujih in domačih avtorjev. Program je obsegal Prešerna, Cankarja, Ketteja, Karjuha, Kosovela, Zupančiča, Berkopca, Oblaka ter Shakespeara, Goetheja, Daudeta, Voltaira, Hugoja, Brechta in Benaventeja.

čten, da ne rečem ekletičen skupek avtorjev in del. Ob tej resnici je seve očitno, da si je recitator-urednik Dolinar za vodilo oblikovanja zastavil nalogo: pokazati na eni strani različne predele bolj ali manj intimnega doživljanja besednih umetnin,

likovalno sugestijo svoje izrazne lestvice in tako dosegel zase in za poslušalce poglobljivi namen. Prvi del programa je Dolinar začel s Prešernovim »Neiztroh-njenim srcem«, ki ga je povedal z neko udržano pieteto. Veljiko bolj sproščeno je zadihal v »So-

likovalno sugestijo svoje izrazne lestvice in tako dosegel zase in za poslušalce poglobljivi namen.

Prvi del programa je Dolinar začel s Prešernovim »Neiztroh-njenim srcem«, ki ga je povedal z neko udržano pieteto. Veljiko bolj sproščeno je zadihal v »So-

liko od »Prebujenja« pa je »Ekstaza smrti« zaradi težke, glasne, intenzivne interpretacije bila v osnovi napačno zaznamovana in je močno razglasila mehko lirično razpoloženje. Cankarjevega »Gospoda stotnika« je Dolinar lepo pripovedoval z rahlo satirično barvitostjo, ki se je spočetka privlela celo »Skodelici kave«. Prav zato je ta pretresljiva Cankarjeva izpoved ekstatično zavzvenela šele v drugem delu, ki ga je recitator oblikoval zelo toplo, elegično, iskreno. Od preostalih slovenskih avtorjev naj omenim še Dolinarjev uspeh z Zupančičem, Berkopčevimi tremi belokranjskimi in igračkastimi Oblakovimi »Zapeljivci«.

Med prevedenimi deli je Dolinar zlasti plastično, dovolj humorčno in raznoliko obarvano povedal Daudetovega »Gospoda podprefekta« (Pisma iz mojega mlina) in »Pripoved starke« iz Voltairovega znamenitega »Candida«. V tem odlomku sta poleg izredno duhovitega oblikovanja vsebine prišli do močnega izraza brezhibno Dolinarjevo memoriranje in lepo kultivirana govorna tehnika.

Ne da bi se ustavljali pri ostalih tekstih, ki niso v glavnem zapustili močnejših vtisov, moramo podčrtati, da je Dolinar ne le spreten, marveč na prvem mestu sugestiven, široko čustvujoč in oblikujoč recitator. Kljub temu, da njegovega umetniškega pripovedovanja razpoložensko ne podpirata glasbena spremljava ali svetlobni preliv, kot je to običaj, ni vseskozi nekjer čutili utrujenosti poslušalcev, ki so v tem primeru — kot izbranci z resničnim zanimanjem za umetniško besedo — brez dvoma pomembni kriterij za uspeh ali neuspeh.

K vnanjemu oblikovanju kaže pristaviti: Dolinar ima odličen spomin, lepo govorno tehniko in — nekaj »naglavnih grehov« — v zborni izreki.

In še nekaj: zgledno ljubezen in redko navdušenje za umetniško pripovedovanje!

Vasja Predan

IZ ZAKLADNICE SLOVENSKE UMETNOSTI

Matevž Langus: Tržaška okoličanka

Ta Prešernov prijatelj in znameniti portretist kulturnih ljudi naše preporodne dobe pred dobrim stoletjem, je v svojih skiciranih zajel mnogo risb, skic in osnutkov s svojih pogostih popotovanj. Tako je med potjo v Italijo, kjer je več let študiral, narisal v Trstu celo vrsto risb slovenskih okoliških kmetov. Zlasti so zanimive Langusove študije Slovenk iz okolice Trsta, ki so se tedaj nosile še čisto po domače. Tako staro ljudsko oblačilo ima tudi kmetica, ki jo kaže naša slika.

hkrati pa z vnanjo programsko pestrostjo preizkusiti in posredovati široko skalo lastnih interpretativnih tonov. Čeprav tak ekletičen program, kljub oblikovalčevim umljivim intencijam morda ni najbolj srečno zamišljen, je vendar treba poudariti, da je Dolinar pokazal močno ob-

ŠTEVEC
dvofazni ali trifazni, 20 do 30 Amperov
kupi tako »JUGOMONTANA«, Beograd, Obličje Venac 4-IV
Telefon: 22-817 8458

PREDUZEČE ZA IZRADU GALOVIH LANACA
»Filip Kljajić«
KRAGUJEVAC
potrebuje
STROJNEGA INŽENIRJA
s prakso — za tehničnega voditelja podjetja
Plača po sporazumu.
Stanovanje zagotovljeno.
Ponudbe s podatki je treba poslati do 1. maja 1955 na gornji naslov. 8421

»VARDAR« — Beograd, Dositejeva 21-III
Trgovsko podjetje za promet s sadjem in zelenjavo, živino in živinsko krmo, perutnino, jajci, mlečnimi izdelki, drvni in alkoholnimi pijačami — na veliko
obvešča vse svoje poslovne prijatelje, da je to podjetje spre-menilo številko tekočega računa, ki je sedaj: 101-T-760
Naslov: »Vardar«, Beograd, Dositejeva 21-III. Brzjavni: »Voč-vardar«. Telefoni: direktor: 25-360, komercialni: 22-279, 22-620, 23-679; skladišče: 22-723 in 24-545 8226

Potrebna nam je večja količina poljskega tira in varonetov
Sprejeli bi jih kot prenos osnovnih sredstev, oz odkupili.
GRADJEVINSKO PREDUZECE
»MOSTOGRADNJA« — BEOGRAD — ČUKARICA
Telefoni: 55-133 in 55-189 8376

IZVRŠNI SVET LR BIH
komisija za imenovanje direktorjev razpisuje natečaj za
direktorja
Fabrike azotnih jedinjenja u Gorazdu

Pogoji: Inženir-technolog ali ekonomist. — V poštev prihajajo tudi osebe z manjšo izobrazbo, toda z daljšo prakso in izkušnjami v kemični industriji. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.
Pismene ponudbe dostavite do 25. aprila 1955. V njih je treba navesti podatke o kvalifikacijah in kratak opis dose-danega službovanja.
IZVRŠNI SVET LR BIH
štev. 3053/55 8473

Mar gostinstvo res ne more poskrbeti za boljšo in cenejšo hrano?

V Mariboru si delovni kolektivi prizadevajo, da bi izboljšali prehrano zaposlenih ljudi

Lani so na pobudo ženskega društva in sindikata v Mariboru priredili akcijo za izboljšanje prehrane zaposlenih ljudi. Nekaterih podjetjih so začeli kuhati enolončnice, ki jih delijo med odmorom za 50 din. Vodstva drugih delovnih kolektivov pa se izgovarjajo na razne težave in še niso ukrenila skoraj nič.

Obiskal sem največji delovni kolektiv v Mariboru, ki ima 3800 članov, Mariborsko tekstilno tovarno, da bi zvedel, kako skrbe za izboljšanje prehrane. Pogovoril sem se s Kocmurjevo Maro, ki je še vedno med prvimi pobudniki za izboljšanje prehrane. Dejala je, da so pri njih uvedli sendviče, ki jih dele v nočni izmeni brezplačno. Kuharji ne morejo, ker so v prostorih nekdanje menze uredili obrate. Enolončnice bi lahko precej pripomogle k izboljšanju prehrane, ne morejo pa tega vprašanja rešiti. Delovni človek mora imeti ustrezno celodnevno prehrano. Zato bi bilo treba oceniti prehrano v gostinskih obratih ali ustanoviti menze. Čeprav so o tem v Mariboru že mnogo razpravljali, gostilne še niso storile skoraj nič. Zato ne preostane drugega, kot da se delovni kolektivi v proizvodnih podjetjih ukvarjajo tudi s prehrano svojih ljudi.

Pri njih, v MTT, imajo precej načrtov glede izboljšanja prehrane. Nekateri bodo lahko uredili kmalu, druge pa kasneje. Najbolje bi to vprašanje rešili, če bi lahko zgradili novo poslopje, v katerem bi bila dvorana in restavracija. To je načrt bodočnosti. Za izboljšanje pre-

hrane pa je treba čimprej nekaj storiti. Dogovarjali so se z gostinskimi podjetji, da bi dajala njihovim delavcem cenejšo hrano. Toda za manj kot 80 din za kosilo se niso mogli pogoditi. To je pa še vedno preveč.

Verjetno bodo menzo že v kratkem ustanovili. Zanj so je že prijavilo okoli 600 delavcev in delavk. Če bo hrana dobra in poceni, jih bo pozneje gotovo še več. Preračunali so, da bi menza, če bi imeli dobro kuharico, lahko nudila kosilo po 60 do 70 din, brez prispevka podjetja. En obrat menze bi bil na Pobrežju,

v bivši gostilni Holc. Tu se bo hranilo okrog 150 abonentov. Drugi, z enako zmogljivostjo, bi bil poleg njihovega podjetja, na Meljski cesti. Potrebovali bi pa še enega nekje na Meljski ali Partizanski cesti, ker stanuje tu blizu precej njihovih delavcev. Za tega še niso našli ustreznih prostorov, rentabilnih gostiln. Se ne sme ukiniti. Glede tega pa je dal tovarišiči Mari nekaj upanja moja pripomba, da je skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje razpravljala o tem in predlagala, da je treba menzam dati prednost pred gostilnami. Morda bodo le uspeli, saj so uredbe za to, da bi koristile delovnim ljudem. P.

NOVICE S KOPRSKEGA

7 km nove ceste

Koper, 11. aprila. Danes popoldne so izročili prometno novozgrajeni odsek avtoceste med Ržano in Crnim kalom. Cesta, ki je 7 m široka, bo za 2,5 km skrajšala doseganje staro ceste. Stroški so znašali okoli 150 milijonov dinarjev. Podjetje »Slovenija« bo zdaj začelo graditi drugi odsek v smeri Crni kal—Divča.

Na občnem zboru Ljudske tehnike Koprškega okraja so ugotovili, da je Ljudska tehnika lani ugotovila tudi na podeželju. V mnogih vaseh v okraju delujejo šolski krožki in avto-moto društva. Veliko zanimanje je na podeželju za šoferske tečaje. Lani so bili najbolj aktivni brodarji koprškega društva »Jadro«, ki so osvojili tudi državno prvenstvo v jadranju, nadalje člani društva »Pino Tomazič« iz Pirana, koprski radioamaterji in člani LT na piranski pomorski šoli. Tem društvom in nekaterim posameznikom so na konferenci izročili diplome.

V razpravi so delegati menili, da bi organizacija Ljudske tehnike podprla tudi podjetja, na podeželju pa kmetijske zadruge. Hkrati so predlagali, da bi organizirali tečaje za podeželske učitelje, ki vodijo krožke Ljudske tehnike.

V Koprju je umrl Jože Kleva, delavec podjetja »Slovenija ceste«. Kleva je sklenil v neki gostilni lahko-miselno stavo z znancem, da bo izpil na dušek liter žganja. Sprva mu za-uziti alkohol ni delal prevelikih pre-glav in je celo sam prišel domov ter je ženi pokazal dve steklenici žganja, ki ju je dobil za stavo. Takoj nato pa se je zrušil na stol in v ne-kaj minutah umrl. Preiskava je ugo-tovila, da je smrt nastopila zaradi za-strupitve z alkoholom. Kleva je za-pustil tri nedorasle otroke. O.

OB PRIPRAVAH ZA PROSLAVO 10-LETNICE OSVOBODITVE

Novi spomeniki padlim borcem

Organizacije Zveze borcev NOV v Mariboru in okoliškem okraju so doslej postavile 12 spomenikov v okolici in enega v mestu ter odkrile 18 spominskih plošč v okolici in 21 v mestu spomin padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja. V delu je še nekaj novih spomenikov in spo-

minskih plošč, ki jih nameravajo odkriti med številnimi proslavami ob 10-letnici osvoboditve.

Priprave za proslavo v Mirni peči

V Mirni peči so izvolili iniciativni odbor, ki bo skrbel za prireditev ob prvem maju in obletnici osvoboditve. Zvečer pred prvim majem bodo ku-rili kresove, mladinska sekcija KUD »Kajta Rupena« bo igrala Borove »Ugasile luči«, novoustanovljeni pev-ski zbor bo pa zapel nekaj narodnih in partizanskih pesmi. Sklenili so tudi, da bodo na osnovni šoli in nižji gimnaziji mladino poučili o našem razvoju v zadnjih desetih letih. V načrtu imajo, da bodo kar se da sve-čano proslavili Titov rojstni dan. Pri vseh proslavah in prireditvah bodo sodelovali vse organizacije. Letošnje praznike, zlasti še deseto obletnico osvoboditve, pa nameravajo počastiti ne le s prireditvami, temveč tudi z delom. Tako bodo uredili otroško igrišče ter kopalnice. Nekaj namerava-jo doprinesiti tudi s tem, da bodo skušali dobiti v Mirno peč ambulan-to, poskrbeti, da bodo v novem trak-tu zadržnega doma uredili tudi pro-store za javno kopalnico. Razen na-štetejga imajo v načrtu še več raznih drugih proslav in del. B. A.

Misljinje. Pred kratkim so iz Dovž do Misljinja napeljali daljnovidne visoke napetosti. Upajmo, da bo kmalu zagorela električna luč tudi v tukašnjih kmečkih hišah.

PUTNIK SLOVENIJA in MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA sta uvedla

turistično hranilno službo

Vsako, ki varčuje za svoj letni dopust ali izlet in potovanje ter vlaga te svoje prihranke pri katerikoli poslovalnici PUTNIKA SLOVENIJE ali pri MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI, bo užival v hotelih, planinskih kočah in pri izletih PUTNIKA SLOVENIJE 10 % popusta v obliki 10 % letnih obresti. Vsa pojasnila dobiti pri MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI ali pri vseh poslovalnicah PUTNIKA SLOVENIJA

1354

Rafael Ajlec

SPORT IN TELESNA VZGOJA

NASA MOSTVA V TUJINI

ČE BI TAKO IGRALI DOMA...

Dinamo (Zagreb) — Dinamo (Praga) 4:2 (3:2)

Praga, 11. apr. (Tanjug). Za-grebški Dinamo si je danes pri-boril na gostovanju v Pragi še drugo zmago. Pred 45.000 gledalci je premagal vodilno moštvo le-tošnjega državnega prvenstva CSR — praški »Dinamo« s 4:2. Tako je bil Dinamo na dva dni trajajočem turnirju v Pragi naj-boljše moštvo. Na turnirju so so-delovali Spartak in »Dinamo« iz Prage ter belgijsko moštvo »Gan-toise« iz Gansa.

Igrali so na težavnem in spol-zkem igrišču, zaradi česar so bili pogosti razburljivi momenti pred obema goloma.

Dinamo je dosegel gole takole: Lipošinovič je prišel do žoge približno 20 m pred nasprotnikovimi vrati in brez oklevanja z močnim strelom zadel mrežo. Ob drugem голу je občinstvo ploskalo. Desni kot je izvedel Lipošinovič; žogo je prevzel 11 m pred vrati Ben-ko in jo neubranljivo poslal v mrežo. Lipošinovič je dosegel tretji gol. V izrednem slogu je poslal žogo v prazen prostor med domačima branilcema. Tja je pri-tekla Čajkovski in z lepim stre-lom dosegel vodstvo za svoje moštvo. Poslednji gol, ki je bil do-sežen v zadnji minuti, je prav tako dosegel Lipošinovič.

Ko so Zagrebčani zapuščali igrišče, jih je občinstvo viharno pozdravljalo.

Po tekmi je predsednik »Spar-taka«, ki je organiziral turnir, iz-javil: »Z velikim zanimanjem smo pričakovali gostovanje zagrebske-ga Dinama. Imeli smo priložnost videti izvrstno moštvo z izredno

tehniko. Zagrebčani so s svojo igro in vedenjem pridobili naklon-jenost praške športne javnosti.»

Zmaga mladincev »Odrada« v Gradcu

Na mladinskem nogometnem tur-nirju v Gradcu je zmagovalo mlajubljanskega »Odrada«, za njim se je uvrstil »Kladivar«, nato »Gak« in »Austria«.

»Odrada« je prvi dan premagal »Gak« 2:1, včeraj pa »Austria« 3:0. »Kladivar« je prvi dan igral neodlo-čeno z »Austrijo« 0:0, včeraj pa tudi neodločeno z »Gakom« 3:3.

Mladinski turnir FIFE

CSR — Saar 2:0 (1:0)
Anglija — Švica 0:0
Španka — Irska 3:0 (0:0)
Italija — Zap. Nemčija 1:0 (1:0)
Bolgarija — Poljska 6:1 (2:0)

Remi Lokomotive

Wattershou, 11. apr. (AFP). Za-grebška Lokomotiva je danes igrala v belgijskem mestu Wattershou s istoimenskim moštvom neodločeno 2:2.

Kljub vodstvu Madžarov — neodločeno

Dunaj, 11. aprila. Danes je bila na Dunaju nogometna tekma med »Austrijo« in madžarskim prvacom Hon-vedom. Tekma se je končala neodlo-čeno 3:3. Prvi polčas so Madžari vo-dili s 3:1.

Prijateljska tekma Odrada

Jutri, v sredo, bo na stadionu Odrada ob Titovi cesti prijateljska no-gometna tekma med članom hrvatsko-slovenske lige Kladivarjem iz Celja in liganskim moštvom Odrada. Začetek tekme ob 16.30. Vstopnina 50 in 30 dinarjev.

Mulej prvi v Avstriji

Celovec, 11. aprila (APA). Na Ka-ravanah je bilo v nedeljo tekmo-vanje v veslalomu, katerega so se udeležili tudi jugoslovanski smučarji. Na 2000 m dolgi progi z višinsko raz-liko 400 m in 28 vrati je zmagal Time Mulej v času 1:17,5. drugo mesto je zasedel Jugoslovjan Kumšič, tretji pa je bil Avstrijec Glantschnig.

VESTI IN DOGODKI

Šahovski dvoboj Čirić — Črepinšek

Banjaluca, 11. aprila (Tanjug). Da-nes se je začel match desetih partij med Čirićem in Črepinškom za naslov mladinskega prvaka države. Prva partija, v kateri je imel Čirić bele figure, je bila po 27. potezi prekri-njena in se bo nadaljevala jutri do-poldne.

Gabrovšek premagal Lešnika

V Ljubljani; VI. kolo: Stribar — Lešnik prek., Gabrovšek — Benedičič — Sitar 1:0, Lešnik — Gabrovšek 0:1.

Stanje na lestvici po VII. kolu: Kržišnik 5, Preinfalk, Benedičič 4 (1), Stribar 3,5, Lešnik, Siska 3 (3), Horvat, Levačič 3 (1), Gabrovšek 2,5, Sitar 2 (1), Brglez 1,5 (3), Tomšič 1,5 (3), Ivačič 1,5 (1), Stribar pol (2).

V Mariboru: VI. kolo: Todorovič — Kočvar remi, Drakšler — Kukovec remi, Cisar — Mišura remi, partije: Cuderman — Lonzer, Mavrič — Krule, Ketiš — Smigovec in Roblek — Tomšič so bile prekrajene.

Vinski red na lestvici: Smigovec, Mišura 4 (5), Krule 4 (1), J. Tomšič 3 (2), Kočvar 3, Roblek, Lonzer 2,5 (2) itd.

Po četrti partiji 2:2

Moskva, 11. apr. (TASS). Tudi čet-rtja partija za šahovski prvenstvo SZ med Smislovom in Gellerjem se je končala remi v 88. potezi.

Nasprotnika bosta odigrala peto partijo 13. aprila.

SMUCANJE

Klubsko prvenstvo Enotnosti

Smučarski klub Enotnost razpis-uje klubsko prvenstvo v veslalomu za nedeljo, dne 17. aprila na Zvečički za vse člane vseh kategorij. Podro-ben raspis je na vpogled v klubski pisarni.

Prijave se sprejemajo v klubu do četrtka, 14. aprila do 20. ure. Sestanek tekmovalcev vseh disciplin in kategorij bo v četrtak, 14. aprila ob 18.30 v klubski pisarni.

Odhod iz Ljubljane v nedeljo zju-traj s kamioni.

NAMIZNI TENIS

Erlich spet najboljši

Kiel, 11. apr. (Reuter). Na tekmo-vanju za mednarodno namiznotensko prvenstvo Nemčije v Kielu si je pri-boril prvo mesto v tekmoivanju posa-menzikov Francez Erlich, ki je v finalu premagal Nemca Freundorfer-ja s 3:1 (21:19, 21:18, 16:21, 21:19). V tekmoivanju žensk je zmagal Elliot (Škotska), v tekmoivanju moških dvo-je Rukiet-Klein (ZDA), v tekmoivanju ženskih dvojic Thöle-Paulsen (Nem-čija), v tekmoivanju mešanih dvojic pa škotska - jugoslovanska dvojica Elliott-Vogrinc.

KONCERT SLOVENSkih ORKESTRSKIH SKLADB

Ljubljana, 11. aprila 1955. Nocojšnji simfonični koncert or-kestra Slovenske filharmonije z deli slovenskih skladateljev, prirejen od Društva slovenskih skladateljev sku-paj s Slovensko filharmonijo, je bil nezadostno obiskan, je bil vendar po splošnem vtisu mnogo bolj svež in prikpen kakor prvi, za kar se je treba zahvaliti nedvomno mnogo spretnje sestavljenemu sporedu, mor-da da pa tudi njegovi izvedbi. V vsaki polovici sporeda je bila ena, srednja točka za soliste (fagotist Ivan Tur-šič iz Beograda, tenorist Miro Braj-nik). Dirigiral je Boge Leskovic. Antona Lavra »Grob neznanega junaka« (žalna korčnica), stavek iz četjem napisano delo, ki je, tako se toničnim glasbenim jezikom zahteva nosti od poslušalca za poln učinek. Ritmični zamah in jarko orkestrske barve so mu predvsem pripomogle do »Koncert za fagot in godalni orkester s harfo« ponovno potrjuje avtorjevo posebno nagnjenje do godalnega or-kestra in resnično močinstvo v njem in je morda najmočnejši v drugem in tretjem stavku. Melodika, pover-ljiva koncertantnemu instrumentu, se Franckom, nekoliko tako, da ima od prvega sentimentalnost, od drugega pa v izvedbi preokoren, s premo-čiste grajeje in igrivega zanosa, ki sta očitno stavku vdahnjena. To tudi v fagotu, kolikor ne gre tu za zanimi-vo nasprotje že v konceptu skladbe same. Drugeje je solist pokazal, da ga v tehniki ni moč vreči iz sedla,

veliko modularnost v zvoku fago-ga in toplo izraznost. — Danila Svara koreografska pesnitev »Prekinjen val-ček« prihaja v 1. 3. delu (ponoviti) šteječe valčkovke učinke v ritmu, harmonijah, kontrapunktih in instru-mentalnosti; tu sta gotovo kumovala Ravel in R. Strauss; srednji del je bil jako medlo, nediferencirano izveden in ni napravil vtisa. — Karla Pahor-ja »Scherzo pastorale« (filmska glas-ba) je prijeten intermezzo s prijetni-mi, lahko realiziranimi domisleki. Izvedba je bila taki zasnovi precej dorasla. — Zvonimir Cigliča »Tri pesmi za visoki glas in orkester« so verjetno za avtorja korak naprej v obvladovanju komponiranja za peveca solista, a objektivno vzeto bržkone še ne pomenijo nobenih odkritij. Spremljajoč orkester je kar pregot, če-prav so mu že vnaprej odvzeta tro-bila razen rogov. Izvrstni solist je predvsem lahko dokazal pevnost pes-mi. — Simfonična pesnitev Blaža Arničja »Zapeljivce« ima polno pre-lestnih mest svojstvene in fantazijske prevzemajoče poezije, učinkuje pa bolj posamezno z njimi kakor kot celota, pač zavoljo drugih, zlasti tiš-jih in počasnejših epizod, ki se rade nekoliko večjeje. Delo je morda naj-bolj zanimivo kot nekaka apoteoza plesa v slovenskem ritmu 2/4-skega takta. S te strani vsaj nam ga je dirigent s prepričljivim elanom naj-bolj približal. Mogoče pa ima ta glas-ba svoj poseben stil, za katerega nam šele nekdo kongenialna izvedba odpre sluš. — Dirigent je znal vda-niti muzicirano živost, orkester je bil zvočno na višini zlasti v pihalih in trobilih. Zdi se, da gre tu za na-prednik, ki je bil dosežen v zadnjem času in ima trajen značaj.

Rafael Ajlec

SADNI SOKOVI

so nujno potrebna hrana za doraščajočo mladino. Matere! Kupujte svojim otrokom grozdni, jabolčni ali borovničev sok (borovničev biser), ki ga prouzvaža CELEIA-SAD — Celje

»Začeti moramo neutegoma, sicer nas prehití tema,« je dejal Frank z brezuspešnim prizadevanjem, da njegove besede ne bi izključeno, kajti to bi bilo Wang Wenu ubilo toliko njegovega ugleda, da bi bil malone uničen. Kopica očitkov in jeze, ki jo je moral belí mož potreti v tej deželi, je bila zdravju škodljiva. Skrivaj si je Frank obrisal roke ob notranjo stran hladnega žepa. vtem ko si je Petrus naprtil kamero in stajalo in ko se je Wang užaljeno smehljaj, Helen Russellova je opazovala Franka Taylora, ko da ima pred seboj zabavno igro. Pod tem pogledom mu je postalo vroče in bil je ves strt. Nemirno je skomigoval z rameni, h katerim se mu je bila prilipila srajca.

ne verjamete, da bo to dobra propaganda? Vsako leto potuje skozi Sangaj na tisoče tujcev — če bo vsak takoj dobil v roke našo brošuro — Frank se je bil razvnel; zdaj se je izgubljal v optimističnih špekulacijah, kajti bil je dokaj ponosen na svojo idejo glede brošure. Helen ga je še zmeraj gledala.

»Kaj ste Američan?« je vprašala nenadoma.

»Kako? Seveda sem Američan,« je odgovoril.

»Sodeč po zunanosti bi človek dejal, da niste,« je dejala Helen.

»Pač, pač, Američan sem. To se pravi, roditel sem se na Havajih, toda to ni važno. Bil sem še čisto majhen, ko sem prišel v Ameriko. Moj oče in mati sta bila Američana.«

»Vidite — imam dobre oči. Havaji. Tam je mnogo lepše. Z možem sva hotela ostati tam tri dni, pa sva bila čez dva meseca še zmeraj tam, Da, na Havaje pa že spadate bolj.«

Wang Wen se je medtem tiho pomenkoval s plešastim duhovnikom, ki se je ukvarjal pred oltarjem s svečami in kadilom. Helen je ogledovala Budin kip.

»Ostudens,« je dejala. »Na Japonskem sva videla zelo lepe Bude. Zakaj so ti tu cenena, lakirana roba kakor na vrtljaku?«

»Najbrž so lepega Budo prodali ali zastavili,« je menil Frank. Helen ga je ošinila z naglim pogledom.

»Duhovnik pravi, da hoče za dolar vprašati palice usode,« je sporočil Mr. Wang.

»Palice usode,« je pritrdila Helen. »Tako sem si zmeraj zamišljala Kitajsko, ko sem prebirala detektivske romane. Palice usode bomo vprašali, sir Galahad, in to bom opisala v svojem dnevniku.«

»Petdeset centov,« je rekel Frank obrnjen k Mr. Wangu.

»Fej, sir Galahad!« je dejala Helen. »Človek ne baranta z usodo za pol dolarja.«

»Na Kitajskem mora človek barantati,« je odgovoril Frank.

»Pol premoženja bi vzel možu, če ne bi barantal.«

Res sta se duhovnik in Mr. Wang takoj zapletla v živahen pogovor; medtem se jim je bilo že spet pridružilo več drugih ljudi, dva častitljiva moža v dolgih svilenih oblačilih, stara ženica z zagrizenim hišniškim obrazom in drobnimi nožicami in mlado dekle z belo čepico, noseče na drogu na ramah verige duhovom namenjenega denarja.

Duhovnik in Mr. Wang sta se naposled sporazumela z oboje-stranskim bežnim priklonom. Frank je vzel iz žepa nekaj srebr-nikov in jih položil v pepel bližnje kadičnice. Helen je zadovoljno opazovala duhovnika, ki je mrmraje privlekel od nekod loncu podobno posodo, iz katere je brezbrizno strelal na tla nekaj bambusovih palčic. Gledal jih je, jih spet pobral, si obrisal nos z rokavom duhovniškega oblačila in jel znova mrmrati, naposled pa je sporočil Wangu, kaj je prebral iz knjige. Wang je bil videti prvi hip presenečen nad tem, toda takoj se je obrnil k Franku, se prijazno nasmehnil in dejal: »Dobra znamenja. Gospa bo dobila mnogo sinov in gospodu Tay Lou se obeta bogastvo.«

Helen je namrščila obraz. »Moja želja po sinovih ni tako neukrotljiva, kakor menda mislita častitljiva gospoda,« je dejala smeje. Wang, ki ni ničesar razumel, se je hvaležno priklonil. Toda Frank je bil postal zamišljen. »Tu nekaj ni čisto v redu,« je rekel.

»Wang Wen nam samo noče povedati nekaj neprijetnega.«

GLAVNI ODBOR
ZVEZE BORCEV NOV SLOVENIJE

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

tovariš

FRANC ČERNE- KLEMEN

ČLAN SLOVENSKEGA NARODNOOSVOBODILNEGA
SVETA, NOSILEC SPOMENICE 1941 IN DRUGIH
VISOKIH ODLIKOVANJ

HRABREGA PARTIZANSKEGA BORCA IN ZGLED-
NEGA TOVARIŠA BOMO OHRANILI V NAJLEPŠEM
SPOMINU!

Delovni kolektiv Tobačne tovarne
v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je
9. aprila 1955 po težki in mučni bolezni
umrl

FRANC ČERNE- KLEMEN

dolgoletni član kolektiva, revolucionar
in borec za delavske pravice

Slava spominu neumornega borca
revolucionarja.

GLAVNI ODBOR
ZDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRJEV
SLOVENIJE

NAZNANJA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

tovariš

FRANC ČERNE- KLEMEN

REZERVNI MAJOR JLA, NOSILEC SPOMENICE 1941
IN VEČ DRUGIH VISOKIH ODLIKOVANJ

ZGLEDNEGA VOJNEGA TOVARIŠA BOMO OHRANI-
LI V TRAJNEM SPOMINU!

Vsemu članstvu Zveze komunistov in Socialistične
zveze občine Polje sporočamo, da je po težki in mučni
bolezni preminil naš član

FRANC ČERNE- KLEMEN

Naj nam ostane trajno v spominu njegov lik revo-
lucionarja in borca za boljšo in srečnejšo bodočnost delov-
nega ljudstva. Pokojnik bo ležal pred domom v Vevčah
dne 12. aprila 1955 od 16 dalje, kjer se bomo poslednjič
poklonili njegovemu spominu.

Žalni spreved se bo razvil ob 17 izpred doma v
Vevčah na pokopališče v Polju.

Slava njegovemu spominu!

OBČINSKI KOMITE ZKS, POLJE
OBČINSKI ODBOR SZDL, POLJE
OBČINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV, POLJE
KRAJEVNI SINDIKALNI SVET, POLJE

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA-POLJE
naznanja žalostno vest, da je dne 9. aprila 1955 preminil
njegov občan

FRANC ČERNE - KLEMEN

dolgoletni neumorni borec za delavske pravice, organiza-
tor DPD »Svoboda« itd.

Slava delovnemu in nesebičnemu tovarišu!

ZAVOD ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE LRS IN ZAVOD
ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE ZA MESTO IN OKRAJ LJUB-
LJANA SPOROČATA, DA JE PO TEŽKI BOLEZNI UMRL ČLAN
NJUNIH SKUPŠČIN

FRANC ČERNE- KLEMEN

NEUMORNEGA BORCA ZA PRAVICE DELAVSKEGA RAZ-
REDA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

LJUDSKI ODBOR

MESTNE OBČINE RADOVLJICA

SPOROČA, DA JE UMRL PO DOLGOTRAJNI ZA-
HRBTNI BOLEZNI

STANE PERC

VEČKRATNI PREDSEDNIK LO MO RADOVLJICA,
ČLAN ZKJ, REZERVNI KAPETAN I. KL., AKTIVIST
IN BOREC NOV OD LETA 1941

Z NESEBIČNIM DELOM PRI GRADITVI SOCIA-
LISTIČNE DOMOVINE BO OSTAL SVETAL VZOR
VSEM DELOVNIM LJUDEM.

POGREB BO V SREDO OB 15,30 IZPRED MEST-
NEGA DOMA V RADOVLJICI.

Po hudi, dolgotrajni bolezni je 11. aprila 1955 umrl

STANE PERC

predsednik Ljudskega odbora mestne občine Radovljica,
član Zveze komunistov, Socialistične zveze delovnega
ljudstva in Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne

Neumornega in požrtvovalnega tovariša bomo ohrani-
li v trajnem spominu.

Občinski komite Zveze komunistov
Občinski odbor SZDL
Občinski odbor Zveze borcev
Radovljica

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR RADOVLJICA sporoča
žalostno vest, da je 11. aprila 1955 umrl

STANE PERC

predsednik Ljudskega odbora mestne občine Radovljica,
član ZKJ, rezervni kapetan I. klase, aktivist in borec
NOV od leta 1941

Slava in trajen spomin nesebičnemu borcu za socia-
listično bodočnost delovnih ljudi.

Umri je naš ljubljenski sin,
mož, oče, brat, svak

STANE PERC

Pogreb bo v sredo 13. aprila
1955 ob 15.30 izpred Mestnega
doma v Radovljici na mestno
pokopališče.

Prostimo tihega sožalja.

Zalujoča žena z otroki
in sorodstvo

Zalostni sporočamo, da je v 51 letu starosti umrla naša dobra
mama, stara mama in babica

ANA LEVEC

vdova po rudniškem pazniku

Pogreb bo dne 13. t. m. ob 16. uri iz hiše Žalosti Dom in vrt št. 8,
na pokopališče v Trbovljah.

Trbovlje, Ljubljana, Zagreb, Zagorje, dne 11. aprila 1955.

Zalujoči sinovi Jože, Franjo,
Janko, hčerke Dora, Mici, Ani in
ostalo sorodstvo.

DNEVNE NOVICE

Mestna hranilnica ljubljanska po-
ziva hišne svete, da predložijo računske
knjižice za vpis salda. Pred-
ložiti morajo potrdila o vplačilih in
izplačilih od 1. avgusta 1954 dalje
ali svojo evidenco o stanju skladov
po naslednjem vrstnem redu: Ulica
z začetno črko A, B, C dne 14., 15.
in 16. aprila, D, E, F dne 18., 19. in
20. aprila, G, H, I, J dne 21., 22. in
23. aprila, K dne 25., 26. in 27. aprila,
L, M, N dne 28., 29. in 30. aprila,
O, P dne 5., 6. in 7. maja, R, S dne
9., 10. in 11. maja, S, T dne 12., 13. in
14. maja, U, V dne 16., 17. in 18. maja,
Z, Z dne 19., 20. in 21. maja 1955. —
Za hišne svete, ki so svoje računске
knjižice že predložili, gornji poziv
ne velja. — Mestna hranilnica ljub-
ljanska.

SZDL terena Krim bo pripravil
v sredo, dne 13. aprila množični se-
stanek predavanjem o družbenem
planu. Govoril bo predsednik Mestne
zadružne zveze tov. Sitar. Pridite vsi!
Klub damskih frizerjev, Ljublja-
na, prireja pod pokroviteljstvom
kozmetičnega oddelka »Narta«, tvor-
nice kozmetičnih izdelkov Ilirija,
Ljubljana-Vič, ob 18-letnici osvobo-
ditve Ljubljane in 20-letnici obstoja
kluba prvenstveno tekmovanje iz
frizerske stroke za LR Slovenijo z
revijskim friziranjem inozemskih gos-
tov: Dunaj, Graz, Celovec, Trst, To-
rino, Pariz. Prireditev bo 17. aprila
v vseh prostorih »Tabora« v Ljub-
ljani.

TEINT BELL kozmetična maska
da tvojemu obrazu mladost in sve-
žino. Toraj preden greš v družbo, na
ples, v gledališče, ne pozabi na lepoto-
lino masko TEINT BELL.

PREDAVANJA

Združanje rezervnih oficirjev —
pododbor »Oskar Kovačič« (tereni
Stara Ljubljana, Prule, Krim, Rud-
nik in Barje) priredi v petek, dne
15. aprila ob 19.30 predavanje za pe-
šadijske rezervne oficirje. Predavanje
bo v dvorani SZDL na Starem trgu
št. 24.

Prirodoslovno društvo vabi na
predavanje prof. dr. Miroslava Zelja:
Biološka raziskovanja na severnem
Jadrnu. Predavanje, ki ga spremlja-
jo podmorski barvni diapozitivi, bo
danes ob 20 v prirodoslovni predaval-
nici Univerze, vhod iz Gosposke ul.

DROBNI OGLASI

KLJUČAVNICARSKEGA MOJSTRA z
izpitom sprejme Industrija, bom-
bažnih izdelkov, Kranj. — Nastop
službe takoj. Plača po tarifnem
pravilniku ozi. po dogovoru.

10 STROJNIH KLJUČAVNICARJEV,
6 železostugarjev in 3 nekvalfi-
cirane delavce sprejme takoj »In-
dos«, Ljubljana, Moste, Ob želez-
nici.

OSEBA, ki ima veselje z oskrbova-
njem poizkusnih živalic, dobi služ-
bo na Ginekološki kliniki, labora-
torij. Prednost imajo osebe, ki so
že vajene tega dela. Podrobnosti
v laboratoriju Ginekološke klini-
ke, Zaloška cesta 11.

TOVORNI AVTO, 4 tonski, znamke
GMC, v dobrem stanju, prodamo
po ugodni ceni. Interesenti naj se
javijo pri Kmetijski zadrugi v
Lendavi.

NASEL JE vojak Nikolič Vladimir
iz Vojne pošte 9685-11 Ljubljana,
dne 7. aprila 1955 pri tiskarni
»Ljudske pravice« tri ključe z eti-
keto, na kateri je bila številka 961.
Dva ključa sta bila manjša, tretji
pa podoben avtomobilskemu. Last-
nik se naj javi na naslov: V. P.
9685-11, Metelkova ulica 2 ali na
telefon 261. — Vojak Nikolič VI.

Umri so v Ljubljani

Verovšek Valentin, mizar. Pogreb
bo danes ob 15 na Zalah.
Stergel Jože, krojač. Pogreb bo
danes ob 15.30 na Zalah.
Stupica Marija, gospodinja. Po-
greb bo danes ob 16 na Zalah.

KONCERTI

V petek, dne 15. aprila, koncert
za zeleni abonma. Dirigent Bogo Les-
kovic, solista Vilma Bukovčeva in
Miro Brajnik. Ker je Aleksander
Uninski zaradi bolezni odpovedal
turnejo po Evropi, je program spre-
menjen. Na sporedu je Beethovnova
VII. simfonija ter Ive Brkanovića
»Triptihona«, kantata za sopran in te-
nor solo, zbor in orkester. Vstopnice
od 300 din navzdol.

KINO »SLOGA«

Italijanski film

»Bandit Mussolino«

Tednik: Filmske novosti št. 15. —
Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V
glavni vlogi Silvana Mangano in
Amedeo Nazzari. Prodaja vstopnic od
9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo
pa od 9 dalje.

KINO »UNION«

Amer. film: »Zenake
prihajajo«. Tednik: Filmske novo-
sti št. 15. Predstave ob 16, 18.15 in
20.30. V glavni vlogi Denise Darcel
in Robert Taylor. Prodaja vstopnic od
9.30—11 in od 14 dalje.

Jugoslovanska kinoteka predvaja
danes, dne 12. aprila ob 10 v kinu

»Komuna« in ob 15 v kinu »Soba«
mladinski film »Pustolovščine v pu-
ščavi«. Prodaja vstopnic za dopoldan-
sko predstavo uro pred predstavo, za
popoldansko pa v redni prodaji. Cena
vstopnicam: mladina 20 din, odrasli
40 din.

KINO »SOCA«: Nem.-slovenski film:
»Greš«. Tednik: Predstavi ob 17

KINO »SISKA«

Ameriški film

»Žongler«

V glavni vlogi Kirk Douglas. —
Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja
vstopnic od 14 dalje.

Čestitke

Emil Crnologar, Ljubljana, Tavčarje-
va 1, želi za njen rojstni dan
mnogo sreče tovarišice iz službe.
Ob 77-letnici rojstva želi Jože Rudolfu
Cebulju iz Maribora še mnogo
zdravih let — žena in sinova z
družinami.

KINO »KOMUNA«

Slovenski film

»Tri zgodbe«

Tednik: »Piat zvona«. Predstave ob
16, 18.15 in 20.30. V glavni vlogi
Stane Sever, Julka Starič in Bert
Sotlar. Ob 16. uri je kinoteka. Pro-
daja vstopnic od 9.30 do 11 ter od
14 dalje, za kinoteko pa od 9 dalje.

KINO »UNION«

Amer. film: »Zenake
prihajajo«. Tednik: Filmske novo-
sti št. 15. Predstave ob 16, 18.15 in
20.30. V glavni vlogi Denise Darcel
in Robert Taylor. Prodaja vstopnic od
9.30—11 in od 14 dalje.

Jugoslovanska kinoteka predvaja
danes, dne 12. aprila ob 10 v kinu

»Komuna« in ob 15 v kinu »Soba«
mladinski film »Pustolovščine v pu-
ščavi«. Prodaja vstopnic za dopoldan-
sko predstavo uro pred predstavo, za
popoldansko pa v redni prodaji. Cena
vstopnicam: mladina 20 din, odrasli
40 din.

KINO »SOCA«: Nem.-slovenski film:
»Greš«. Tednik: Predstavi ob 17

KINO »TRIGLAV«

Mehiški film

»VEDNO TVOJA«

V glavnih vlogah: Jorge Negrete,
Gloria Marin. Predstave ob 16, 18
in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.
Samo še danes in jutri.

List izdaja časopišno založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/III,
telefon št. 39-181 — Notranjepolitična — gospodarska rubrika telefon št. 21-613 in kulturna rubrika
telefon št. 21-887 Nazorjeva ulica 10/II — Uprava: Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za
naročnino in oglase 31-030 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Čekovni račun pri NB
601-T-632, poštni predal 42 — Tisk tiskarne »Ljudske pravice« — Poština plačana v gotovini —
Rokopisi se ne vračajo

MALI LEKSIKON

Katere živali imajo najmočnejši strup?
Katera rastlina velja v Avstraliji za največjega državnega sovražnika?
Kolikokrat je površina Lune manjša od površine Zemlje?
Koliko soli je v morjih in oceanih?

Ljudje mislijo, da imajo najhujši strup kače, zlasti kobra. Toda posamezne vrste žuželk imajo znatno hujši strup, samo v manjših količinah. Skorpjon ima 15 krat hujši strup od kobre. Če bi imela kobra tako hud strup, bi lahko zastrupila s njim 100.000 ljudi. Strokovnjaki menijo, da so človeštvu najbolj nevarne žuželke so namreč zelo odporne, razen tega pa se hitro množijo in lahko prilagodijo najtežavnim razmeram.

Kakete je zdaj v Avstraliji največji sovražnik države. Proti njej bijejo boj z vsemi sredstvi. Celotno državnem proračunu morajo vsako leto dobiti precej sredstev za zatiranje kakete. Vse leto pa se kakete čediljo bolj širijo. V Avstralijo so jih prinesli z obal Sredozemskega morja. Prvo kakete je prinesel v Avstralijo nek emigrant leta 1847 v Lončiku. Kor pa so tla za to rastlino tam zelo ugodna, so se kakete razširile tako, da jih zdaj sploh več ne morejo zatirati.

Površina Lune je 14 krat manjša od površine Zemlje. Po površini sta oba kontinenta Amerike večja od Lune. Če bi hoteli s kontinentom prikazati velikost Lune, bi bila za to najprikladnejša Južna Amerika, ki je po površini malone enaka Luni.

V morski vodi je povprečno 3% soli, kar pomeni, da je v vseh oceanih in morjih kakih 14 milijard ton soli. Strokovnjaki so izračunali, da bi lahko pokrili s soljo vso celino s 160 m debelo plastjo. V morski vodi pa ni samo soli, marveč tudi magnezij, magnezijev in kalcijev klorid, fluor, litij, jod, arzen, baker, cink, molibden, vanadij, srebro, zlato, radij itd. Vseh teh sestavin pa je v morski vodi znatno manj kakor soli.

Okostenelost italijanskega sodišča

Sodišče v Meranu je obsodilo trgovca Giacoma Stufferija na 2149 lir denarne globe, ker je leta 1925 delil po mestu proti Musoliniju naperjen letak. Takrat so ga obsodili na 940 lir, ki pa jih ni plačal. Pred sodiščem je trdil, da je bil prepričan, da je zadeva že zdavnaj zastarana. Sodnik pa ga je poučil, da država kazni nikomur ne odpusti, razen če ga pomiloste. V tem primeru je denarna globa narasla, ker so ji pristeli še razne stroške, ki so jih je nabralo v 30 letih precej.

Tragedija dveh bratov

V Siriji rojeni internist dr. Dahir Abu Khair, ki že 30 let opravlja zdravniško prakso v ZDA, je v Brooklynu zdravil svojega na srcu bolnega brata, pa ga je nenadoma zadela srčna kap. Brata je njegova nenadna smrt tako potrla, da je tudi njega zadela srčna kap. Ko je čez nekaj minut prišel v sobo drug zdravnik, je ugotovil, da sta oba brata že mrtva.

Zdravniška posvetovalnica sredi oceana

Zdravstvena služba v Honolulu na Havajih je na razpolago vsem ladjam

V velikih mestih, vsaj nekaterih, pride na enega zdravnika samo nekaj stanovanjskih blokov, na podeželju pa več kvadratnih kilometrov, v nerazvitih deželah so celo velika področja, za katera odgovarja en sam zdravnik. Nedvomno največjo prakso na svetu pa ima državna ameriška zdravstvena služba v Honolulu na Havajih — US Public Health Service. Havajski otoki so namreč oddaljeni od ameriške vzhodne obale blizu 4000 km. Ti otoki se dvigajo iz morja sredi Pacifiškega oceana in so kot nalašč ustvarjeni za takšne ustanove. V Honolulu je edinstvena in edina zdravniška posvetovalnica te vrste na svetu.

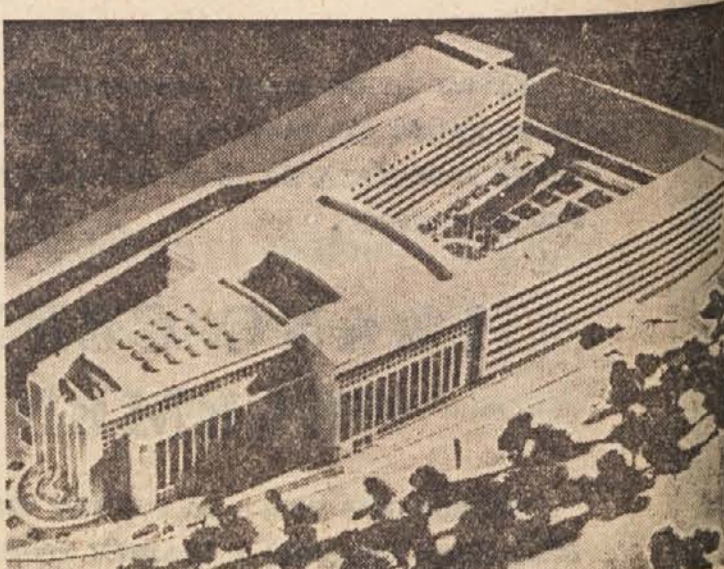
Radijske naprave te ameriške zdravstvene službe omogočajo tudi tistim ladjam, na katerih ni zdravnikov, da dobe zdravniške nasvete, če kdo med vožnjo zbolí ali če se poškoduje. Če nič drugega, lahko nudijo bolnemu človeku na ladji vsaj najnujnejšo zdravniško pomoč. Večkrat pa zdravniki te zdravstvene službe takoj prihitijo na ladje oziroma v bližnja pristanišča, če gre za nevarno bolezen ali poškodbo. Na razpolago imajo namreč letala. Zdravstvena služba v Honolulu ni omejena na ameriške ladje, marveč je na razpolago ladjam vseh narodov, ki plujejo po zahodnem delu Pacifika.

Ameriška zdravstvena služba v Honolulu je imela v svoji praksi že več zanimivih primerov. Nekoč je na neki ameriški tovorniški ladji na poti v Avstralijo zbolel mornar. Ladja je bila oddaljena 3000 km od Havajskih otokov. Kapitan je po radiu takoj obvestil zdravstveno službo in sporočil, kakšni so znaki bolezni. Kmalu je prišel odgovor, da gre za vnetje možganske mrežne. Zdravniki v Honolulu so svetovali kapitanu, naj prispe za ladjo k otoku Canton, hkrati pa so se povezali z ameriško družbo za civilni zračni promet, katera letala uporabljajo ta otok na poletih s Havajev v Avstralijo, da se spuščajo nanj in popolnijo zaloge goriva. Ameriška družba je bila takoj pripravljena dati na razpolago letalo, s katerim so bolnega mornarja prepeljali v Honolulu, kjer so ga zdravniki kmalu spravili na noge.

V drugem primeru je šlo za nevarno vnetje slepiča. Med vožnjo po morju je zbolel neki član posadke majhne ribiške ladje sredi poti med Havaji in otoki Midway. Iz Honolulu je takoj odletel z letalom zdravnik do bližnjega koralnega otočka, kjer je sprejel v letalo bolnika in se vrnil. V Honolulu so bolnika operirali in mu rešili življenje. Primerov, da so morali poslati z letalom zdravnika več tisoč kilometrov daleč, je bilo že mnogo. Zdravstvena služba v Honolulu pa je tudi že večkrat posredovala med posameznimi ladjami, da so z ene poslali zdravnika na drugo.

Mnogo pa je tudi primerov, ko daje zdravstvena služba po radiu samo zdravniške nasvete na podlagi diagnoze. Nekoč so morali posadki neke norveške tovorne ladje celo svetovati, kako je treba odstraniti iz očesa trščico, ki je padla kapitanu v oko in mu je z robcem niso mogli odstraniti.

Naj gre za nevarne bolezni, za hude poškodbe ali za malenkostne potrebe, zmeraj je zdravstvena služba v Honolulu, ta »hišni zdravnik Pacifika«, pripravljena pomagati.

Na sliki vidite novo poslopje, ki bo zgrajeno za glavni štab NATO, ki je bil sedaj nastanjen v Palais de Chaillot, v bližini Pariza. Načrt za novo poslopje je naredil pariški arhitekt Jaques Carlu. Poslopje pa bo stalo v Avenue Foch, v bližini Bois de Boulogne.

S funtom urana okrog sveta

V Ameriki že izdelujejo prvo letalo na atomski pogon

Na nobenem področju tehnični razvoj ni dosegel tolikšnih uspehov kakor v letalstvu. Človek skoraj ne more verjeti, da je imelo ameriško vojno letalstvo leta 1907 enega samega oficirja in dva vojaka in še nobenega letala. Že leta 1908 pa je ameriški tisk ponosno poročal, da je dobila vojska prva letala; in ko so ZDA posegle v prvo svetovno vojno, so imele že 55 letal. Kaj pa zdaj? Zdjaj poročala ameriški tisk, da bodo leta 1960 že letala nad Ameriko prva letala na atomski pogon. Takšno letalo bo potrebovalo za polet okrog sveta samo funt urana.

Prve načrte za izdelovanje letal na atomski pogon so izdelali strokovnjaki že pred petimi leti, istočasno pa so se začeli ukvarjati z mislijo, da bi izdelali podmornico na atomski pogon. Kmalu se je pokazalo, da atomski reaktor v podmornici ne bo delal prevelikih preglavic, čeprav tehtajo njegove zaščitne stene več ton. Podmornica tolikšno obremenitev z lahkoto prenese, pač pa je reaktor največja ovira v izdelovanju letala na atomski pogon. Toda strokovnjaki so premagali tudi to oviro in zdaj nekatere ameriške letalske tovarne, kakor »Boeing« in »Convair«, že izdelujejo atomsko letala. Pri tem jim pomaga znano industrijsko podjetje »General Electric«. Atomski reaktor za letala je konstruiral strokovnjak za jedrsko fiziko Borst, letalo pa aeronavtik Teichman. Ameriško vojno letalstvo in Komisija za atomsko energijo bosta prispevala k stroškom nad 10 milijonov dolarjev.

Podrobnosti atomskega motorja so seveda strogo zaupne. Znano je le to, da gre za atomski reaktor pritrjen med dvema reaktivnima motorjema. Zrak črpa motor po dveh ceveh in ga stiska v več celicah. Glavna naloga atomskega reaktorja je segreti zrak tako, da se po načelu večjega raztezanja pri naraščajoči temperaturi v odtoknih ceveh silno zgosti. Letalo na atomski pogon bo tehtalo blizu 100 ton, vendar pa bo letelo tudi več kilometrov visoko nad zemljo približno

tako hitro, kakor leti reaktivno letalo. Zmogljivost atomskega reaktorja bo znašala kakih 475.000 Ks. Ta sila bi zadostovala za proizvodnjo električne energije za mesto, ki ima 100.000 prebivalcev.

Hitrost letala bo lahko pilot povečal ali zmanjšal z obema reaktivnima motorjema in prek atomskega reaktorja. Atomski reaktor deluje po istih načelih kakor atomski motor, s katerim je opremljena ameriška nova podmornica »Nautilus«. V reaktor sta zatakneni dve uranovi palici, katerih zarčenje lahko pilot poljubno zadrži ali pospeši. Risbe, ki so jih priobčili ameriški časniki o obliki prvega atomskega letala ustrezajo seveda lastni domisljivi. Prav bi pa utegnili imeti ameriška revija »Life«, ki je narisala atomsko letalo tako, da ima upognjena krila, značilna za moderna reaktivna letala, na koncu repa,

trup pa štrli naprej v obliki dolge cigare in je dva do trikrat tako dolg, kakor premer kril. Takšna oblika bo potrebna že zato, ker bo morala biti posadka letala čim bolj oddaljena od nevarnega zarčenja v atomskem reaktorju.

Seveda bo moral imeti tudi atomski reaktor v letalu debele svinčene zaščitne stene in še en plašč iz posebne snovi, v kateri je tudi vodik. Pa tudi ta zaščitni plašč ne bo nudil popolne varnosti. Kabina, v kateri bo posadka, bo morala biti obložena še s posebnimi svinčeni ploščami in celo tedaj bo posadka še zmeraj izpostavljena radioaktivnim žarkom, ki pa jih bodo s posebnimi napravami sprti kontrolirali. Atomsko letalo bo moralo imeti poseben hangar, in sicer pod zemljo. Velike težave bodo imeli tudi, če bo treba atomski motor pregledati ali popraviti.

Boj proti alkoholizmu v Franciji

Francozi popijejo trikrat toliko alkoholnih pijač kakor Švicarji

Ze Alexis Carrel, znani francoski biolog, odlikovan z Nobelovo nagrado, je svaril Francijo pred nevarnostjo alkoholizma. Pozneje so se oglašali mnogi zdravniki, sociologi in drugi javni delavci, toda tudi njihov glas je ostal v glavnem glas vpjiočega v puščavi. Zadevali so na razne ovire, predvsem na človeške slabosti, na razvade, na strast, ki človeka zapelje v pijančenje. Uživanje alkoholnih pijač je v Franciji zelo razširjeno. Francozi jih popijejo trikrat toliko kakor Švicarji. Francoski vinogradniki pridelajo na leto kakih 70 milijonov hektolitrov vina. K temu je treba prišteti še kakih 25 milijonov hektolitrov vina ali močnega žganja, ki ga nakubajo francoski kmetje ali velike žganjarne.

To pa je za francosko narodno gospodarstvo velik kapital. V Franciji ima namreč vsak človek pravico, da si nakuha 20 litrov 50% alkohola letno na družinskega člana. Koliko alkohola gre v parfumerije, ki ga potrošijo tudi zelo mnogo in plačujejo po 700 fr. liter, medtem ko stane proizvodnja samo 100 frankov, ni moč statistično ugotoviti, kakor ni moč dognati obsega »črne« proizvodnje, ki utegne biti znatno

večja, kakor je dopušča zakon. Vzlic temu pa je v Franciji preveč žrtev alkoholizma, saj pijejo vino tudi otroci. V Parizu odpade na vsako točilnico 67 prebivalcev, na podeželju pa 32; tam imajo torej ljudje še več priložnosti, da uživajo alkoholne pijače. Sprbu takšnih okoliščin je razumljivo, da se nadaljuje boj proti alkoholizmu tudi po padcu Mendés-Francove vlade, saj gre za zdravje francoskega naroda.

ZA DOBRO VOLJO

STRTA SRCA
 Goldschmidt Sam Kramer v Los Angeles je našel v strlih srečih bogat vir dohodkov. Postal je strokovnjak za odstranjevanje zarotnih prstanov, ki jih ni moč sneti s prstov. »Če pa je že srce strto, meni Kramer ni treba, da bi si žrtev zlomila še prst, da se reši mi-nulosti.«

Znamovani otroci

Vse belgijske otroke, ki še niso izpolnili 12. leta, bodo opremlili s spoznavnimi znamkami iz plastične snovi, ki bi preživela tudi morebitno atomsko vojno. Otroci naj bi nosili te znamke stalno.

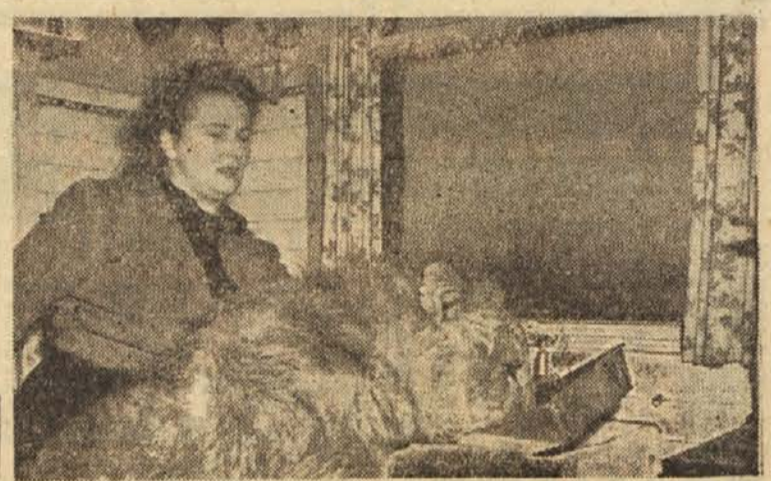
Strašna moč lahke atomske bombe

Poskusi z atomskim orožjem se v Ameriki nadaljujejo in kažejo, da ZDA atomske bombe naglo izpopolnjujejo. Posebno pozornost je vzbudila med strokovnjaki vest, da so napravili v puščavi Nevada poskus z atomsko bombo, ki se je razpočila pod zemljo. Likli ognjenik je dvignila visoko v zrak več ton prsti in kamenja. Ta bomba pa je bila baje tako lahka, da bi jo nosil človek z lahkoto s seboj. Moč njenega atomskega razstreliva je ustrezala več tisoč tonam običajnega kemijskega razstreliva. Če bi hoteli toliko razstreliva prepeljati, bi potrebovali 33 železniških tovornih vagonov po 30 ton. S poskusom so počakali na ugodno vreme, da se ne bi radioaktivni prah razpršil daleč naokrog.

»Kaj morem za to, gospod direktor, horoskop kaže, da so zapletljaji ta teden neogibni.«

»Ali si se pritožil na društvo za zaščito živali?«

Na sliki vidite štirinajst mesecev starega leva, ki ga ima na domu 27 let stara Halana Farrar iz Southporta v Angliji. Že prej je imela dva leva. Dopsniku, ki jo je obiskal, je povedala, da hiša ni hiša, če ni v njej leva. Kakor vidite, mu je gospodarica postregla z vodo, ker je bil po kosilu na vso moč žejen. Najbrže ji te družčine nihče ne zavida

Obnova velike arhitektonske znamenitosti

Med obstreljevanjem Dunaja je zadelo 6 granat tudi zvonik cerkve Sv. Stefana, eno največjih dunajskih arhitektonskih znamenitosti. Po vojni so začeli zvonik popravljati in obnavljati. Mnogo njegovih okraskov so granate odbile. Ta gotska stavba je ena najlepših na svetu. Med drugim bodo morali približno s 5000 m² kamnitne površine previdno odstraniti nevarno, več milimetrov debelo plast saj in golobjega blata.

Za obnovo potrebujejo mnogo peščenca, ki ga dobivajo delno iz porušene Rotschildove palače, delno pa iz kamnoloma. Za ta delo imajo letno na razpolago približno poldrugi milijon šilingov. Vsi stroški bodo znašali nad 12 milijonov. Delo bo trajalo še 7 let. To velja samo za zvonik. Preden pa bo obnovljena vsa cerkev, bo minilo najmanj 10 let in stroški bodo znašali kakih 52 milijonov šilingov.

★ RDEČA ROŽA

PIŠE VOJKO NOVAK
 RIŠE FRANCE SLANA

154. »Vojsko se igramo,« je odvrnil Ivan s slabi nemišlin. »Izven mesta se bomo vojskovali.« Policaj se je nasmejaj in odšel k drugemu tanku. Tudi vanj je pogledal in prav tako v avtomobil. Tudi drugi so pristopili in si ogledovali tanke. »To bodo vojakle!« je rekel nekdo med njimi, ki je bil najbolj glasen. Potem je stekel v postojanko in prinesel s seboj veliko posodo. Z velikim čopičem je s črno barvo naslikal na oba tanka in avtomobil kljukaste križe. Ivanu se je cdvalll kamen s srca, ko je videl, da niso spregledali njihovega načrta. Sedaj pa jim bo s križi še laže.

155. Potem je kolona odšla naprej med glasnim vzklikanjem. Ivan je za šalo z roko po nemško pozdravil, da bi prevara še bolj držala. Učinek je bil čudovit. Policisti so dvignili roke in mu odzdravili. Z vso silo se je moral zdrževati, da ni planil v smeh. To bi jih lahko izdalo. Ukazal je, da so ga hitro potlanili naprej in kolona je odhajala po cesti, ki je vodila iz mesta. Ustavili so se v bližini kraja, kjer so bili domenjeni za sestanek s partizani. Tu je segal gost gozd prav do ceste, ki se je nalahno vzpenjala v hrib. Po bitki so se že v mraku vrnili domov.

156. »Še dva dni,« je rekel Ivan Franciju, ko sta zvečer stopala ob reki. Šta sta k Simonu. Po Tihihi jima je sporočil, naj zagotovo še ta dan prideta, ker je zadova nujna. V presledkih sta drug za drugim vstopila skozi vhodna vrata. V kuhinji ju je čakal Simon. Broz uvoda je rekel: »Martin mi je postal sporočilo, v katerem mi naroča, da naj bi municijo pripeljali že jutri in ne pojutrišnjem, kakor ste se domenili v jami.« Ivan in Franci sta se spogledala. Tihiha, ki je sedela ob strani, ju je opazovala. »Toraj jutri,« je rekel Ivan. Pri slovesu je rekel Simon: »Tudi za mene postaja vroče v mestu.«